

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

6
1988

Organ för Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka

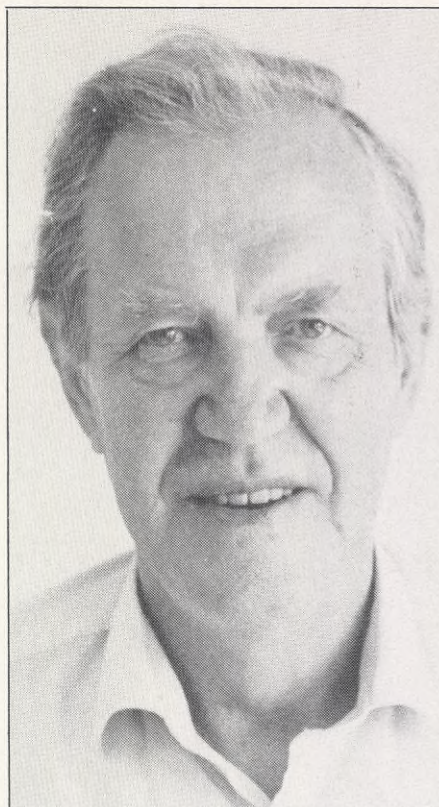
Medlemsvärningstävlingen avslutad

Ett kongressår innebär extra mycket aktivitet i alla led inom vår organisation. Förberedelserna inför RHL:s kongress i Södertälje den 1-3 juli pågår sedan länge. Lokalföreningarna runtom i landet har sammanställt motioner och utsett sina ombud. Representantskapsledamöter har avgett sina yttranden över motionerna som varje ombud i sin tur har att ta ställning till. Och värdlandet började planera för kongressen redan förra året.

– Det är både roligt och spännande med alla förberedelser, säger Lennart Andersson.

Lennart är vice ordförande i FHLIS (Föreningarna för hjärt- och lungsjuka i Stockholms län). Sedan tidigt i höstas har han organiserat förberedelserna tillsammans med FHLIS sekreterare Erik Ransemar och stockholmsföreningens ordförande Nils-Olof Andersson.

FHLIS har varit en enda stor för-

– Det är väldigt spännande och roligt att arbeta med förberedelserna inför kongressen, tycker Lennart Andersson, representantskapsledamot från Stockholms län.

– Vi började med att ta in anbud och Skogshöjd var mest prisvärt. Det är en förnämlig anläggning och kommunikationerna är bra, berättar Lennart. Vi inspekterade lokalerna redan före jul. Det är spännande med all planering. Man vill ju så gärna att det ska bli lyckat.

Lokalföreningen i Södertälje kommer att vara på plats för att hjälpa kongressdeltagarna tillrätta.

Enligt reglerna för finansieringen av en kongress står värdlandet för kostnaderna i samband med underhållning vid kongressmiddagen, en rundtur i omgivningarna samt tryckning av kongressprogrammet. Dessutom ska värdlandet stå för de egna funktionärernas kostnader.

– FHLIS avsatte 15000 kr i budgeten för kongresskostnaden. Vi har fått in nästan lika mycket på annonserna i kongressprogrammet så vi är väldigt nöjda. Hittills har det gått över förväntan bra, säger Lennart som naturligtvis hoppas att allt ska klaffa under kongressdagarna.

Föreningarna i Stockholms län önskar alla ombud, representantskapsledamöter och gäster hjärtligt välkomna.

Spännande att vara värdlän för kongressen

Text: Tonie Andersson

Foto: Tommy Eriksson

ening med många sektioner ute i kommunerna. 1987 genomförde man en omorganisation. Sektionerna blev självständiga föreningar, något som bla för med sig att Stockholms län i år kan sända 13 ombud till kongressen i stället för ett enda.

– Jag ska samla våra ombud till ett möte för att diskutera motionerna så att vi är överens om vilka vi ska stödja. Det är särskilt viktigt att vi pratar oss samman eftersom det är första kongressen för oss, säger Lennart som är länets representantskapsledamot.

– Folk är ofta lite blyga i okända situationer, men jag hoppas på en verkligt aktiv kongress med ombud som debatterar motionerna, och för fram sina föreningars synpunkter.

Flera av de 42 motionerna innehåller förslag vars konsekvenser behöver diskuteras noggrant, anser Lennart.

Kostnaderna fördelas

Kongressen är förlagd till Hotel Skogshöjd i Södertälje.

Lösning och pristagare till Bildkryss nr 4/88

1:a pris 100 kr: Ingvar Persson
Mångatan 1
781 63 Borlänge

2:a pris 75 kr: Stig Larsson
Bergslagsgatan 67
602 17 Norrköping

3:e pris 50 kr: Margareta Almlöf
Södertorg 11
621 57 Visby

4:e pris 50 kr: Kjell Eliasson
Mullskärsgatan 8
511 61 Skene

Organ för Riksförbundet
för hjärt- och lungsjuka

Juni/Juli 1988

Årgång 51

Ansvarig utgivare:

Bo Månsson

Redaktör:

Tonie Andersson

Förbundskansli:

Hornsbruksgatan 28
Postadress: Box 9090
102 72 Stockholm
Telefon: 08-669 09 60
Blomsterfondens
postgiro: 900011-8
RHL:s postgiro: 950011-7

Tryckeri:

Kringel-Offset, Södertälje

Prenumerationspris:

Helår 75:-

Produktionsplan 1988

Nr	Manus- stopp	Annons- stopp	Distri- bution
7	15 juli	20 juli	20 aug
8	15 aug	20 aug	20 sept
9	15 sept	20 sept	20 okt

Annonspriser:

Omslaget, 1/1-sida 6500 kr
omslag, sid 2-3 6300 kr
1/1-sida text 6000 kr
1/2-sida text 3200 kr
1/4-sida text 1700 kr

Upplysningar om priset för
mindre format lämnas av
redaktionen.

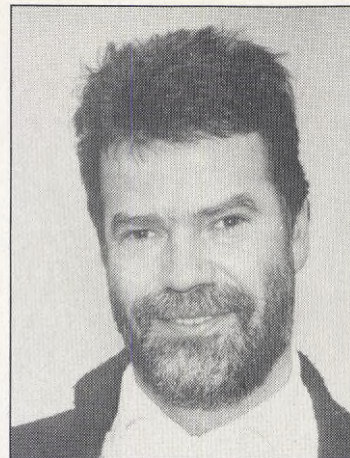
Redaktionen svarar för
osignerat material som är infört
i tidningen.

Redaktionen förbehåller sig
rätten att förkorta eller redigera
textmaterial som insändes utan
att vara beställt.

Omslagsbild: Sara Eriksson-Malik
drar färg-TV-vinnaren.

Foto: Tommy Eriksson

LEDARE

Förbundssekreterare
Bo Månsson:

Kongressa!

För mig känns det extra pirrigt att åka till kongressen i Södertälje den 1 till 3 juli. Det är nämligen min första kongress som förtroendevald förbundsstyrelseledamot och den första som jag har ett visst övergripande ansvar för. Naturligtvis hoppas jag att all planering skall klaffa så att alla kongressdeltagare får vara med om att det fattas kloka beslut på kongressen, att man får bra information om förbundet och dess verksamhet och att vi alla får uppleva en trevlig, stimulerande kongress som förstärker gemenskapen mellan oss RHL-are.

Att fatta beslut innebär förpliktelser för såväl ombuden, representantskapet som för förbundsstyrelsen. Man skall vara med och bestämma den övergripande verksamhetsinriktningen för den nya kongressperioden. Dessa beslut kommer sedan i sin tur att påverka vilka frågor som lokalföreningarna, centralorganisationerna och förbundsstyrelsen i första hand skall arbeta med. Det gäller således att vara väl förberedd och att ha förankrat sitt ställningstagande i den egna lokalorganisationen.

Att få information är en förutsättning för beslutsfattandet. På kongressen kommer vi alla att få höra biträdande socialministern Bengt Lindqvist ge oss sin syn på handikapprörelsens framtid. Vi kommer också att få höra Lars Östmans uppfattning om hur han ser på samarbetet inom handikapprörelsen. Förbundets verksamhetsberättelse och ekonomiska redovisning kommer att granskas, varav man kommer att kunna dra vissa slutsatser om förbundets framtid. Men ännu mer intressant är den information som ges under behandlingen av motioner och rapporter och som leder fram till den kommande verksamhetsinriktningen.

Att få ha trevligt är också viktigt för alla oss RHL-are. På kongressen återser vi gamla vänner och vi stiftar nya bekanskap, som kanske stimulerar till ett aktivare föreningsliv. Genom att öka gemenskapen inom förbundet, ökar vi också vår slagkraft. Ju mer vi känner oss som RHL-are desto bättre och säkrare kan vi argumentera för vår sak.

Kongressen i Södertälje har förutsättningar att bli en bra, intressant och stimulerande kongress där vi alla är med i beslutsfattandet, i informationsmottagandet och i RHL-gemenskapen.

För övrigt anser jag att alla hjärt-, kärl- och lungsjuka skall erbjudas en effektiv eftervård oavsett var de bor i landet.

Gör vårt osynliga handikapp synligt

Det blev mycket prat om dialekter under regionkursen på Granbacka Kursgård. Delta-garna från Blekinge och Skåne talade sitt hemlands vilda tungomål.

– Förstår du? frågar de med vänligt överseende den nedresta konsulenten från Stockholm.

Jag måste medge att innebörden i "Madavisan" som vi sjöng för att visa kökspersonalen vår uppskattning nog hade gått mig förbi utan en översättning. Det skäms jag inte för emedan jag lever i övertygelsen att ingen "norr om landsvägen" kan gissa sig till att

*"... bode farsing och jyng
en sjukhelsikes lung
udå fina och torstia harra"*

syftar på dryckesvanorna hos männen från Färs och Göinge härader.

– Kärlekens språk är ju internationellt men den finaste dialekten är vänligheten, sa Inga Magnusson från Trelleborg.

Och vänlighet parad med en inställ-

ning att se allting från dess ljusa sida präglade kursdagarna.

Positiv inställning

De inbjudna politikerna som skulle redogöra för landstingets insatser inom hälso- och sjukvården visade sig vara okunniga om handikappfrågor i allmänhet och om hjärt- och lungsjukas verksamhet i synnerhet.

– Så bra att de fick träffa oss då! Vi kunde ju lära dem en hel del, ansåg RHL-arna.

Förbundet hade valt att föra ut frågor om Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Socialtjänstlagen (SoL) till diskussion. Stockholmskonsulenten (= undertecknad) gav under ett par timmar en föreläsning om innehållet i lagarna. Därefter skulle det bli grupparbete om hur vi kan använda lagarna i föreningsarbetet.

– Så fint att vi förstätt att det är ett svårt och omfattande ämne. Vi får nog studera det i cirklar hemmavid, sa deltagarna när de försökte få ordning på paragraferna.

Handikappades Centralkommitté (HCK) har gått ut med ett diskussionsmaterial som heter "De fem frågorna" och handlar om hur sjukvår-

den fungerar efter det att HSL trädde i kraft.

– Så synd att vi inte hann få sammanställningen om "De fem frågorna". Det hade nog underlättat våra diskussioner, sa den tappra skaran.

Dessutom vill HCK att alla för-

Handlingsprogram för Kongressperioden 1985–1988

- 1 Förbättra och förstärka RHL:s organisation
- 2 Effektivisera RHL:s eftervårdsprogram
- 3 Öka patientinflytandet inom sjukvården
- 4 Förbättra lungsjukvården
- 5 Öka RHL:s insatser inom thorax och cardiologi

eningar diskuterar rådslagsmaterialet om HCK:s framtid.

– Det är tre häften, sa jag försiktigt och tillade: Det ska vara klart i augusti.

– Så bra att flera av oss redan sett de häftena, då kan vi börja jobba med det genast, svarade dessa obotliga optimister, som tyckte att HCK:s framtid var viktigt för alla att lämna synpunkter på.

Våryra?

Med dåligt samvete för alla arbetsuppgifter jag så lättvindigt lagt på de församlade utan att de slagit ner mig eller ens protesterat, tänkte jag att samtliga säkert drabbats av omdömeslös våryra.

När skulle man börja? Vem skulle kontakta vem? Hur skulle man få till ett extra medlemsmöte?

Men huvuden böjdes redan över planeringsscheman och anteckningar. Luften surrade av "bikupor". Tiden var ju redan knapp. Snart är det midssommar.

Sura miner, suckar och sarkasmer existerade inte. Förklaringen ligger kanske i den visa som Inga-Britt Leandersson sjöng för oss.

– Det finns så mycket svårt och tungt, ta ta vara på de fina stunderna, sjöng hon.

Följaktligen kunde inte vårens första vackra dag slösas bort. Grupparbetet genomfördes med ryggar mot en solvarm husvägg.

När jag såg de bleka näsorna som vändes mot solen önskade jag tyst att åtminstone ett par av de fem grupperna skulle orka samla sig till ett svar på grupparbetsfrågorna.

Ronny Weylandt, förbundets studiekonsult, hade arbetat intensivt i två veckor med det underlag om HSL och SoL som jag fått med mig. Och här skulle medlemmarna greppa samma sak på ett par timmar. Och dessutom kläcka idéer och tankar som skulle bära vidare i föreningsarbetet!

Idé-kläckarna

Den halvtorra filtspritt pennan vid blädderblocket skulle säkert räcka till för mig att anteckna svaren, tänkte jag när grupperna kom tillbaka.

– Vi måste börja marknadsföra oss bättre både centralt och lokalt, började deltagarna. Varken sjukvårdspersonal eller politiker känner till vår verksamhet med eftervårdsprogrammet. Vi ska skicka information personligt till politikerna. Vi ska lära oss vad § 8 i HSL innebär. Sen ska vi begära samverkan om våra frågor – utan de övriga handikapporganisationerna.

Vi har varit vana från TBC-tiden att hålla oss undan. Folk var ju rädda för

oss. Nu märks vi inte som de andra handikappgrupperna. Vi måste arbeta för att göra vårt osynliga handikapp synligt.

– Vi ska använda lokaltidningarna. De ska visa våra motionsgrupper och hjärt-lungräddningen så att människor ser att mycket händer hos oss. Vi ska ta hand om yngre som kommer med i gymnastiken.

– Sjukvårdspersonalen vet inte tillräckligt vare sig om vår verksamhet eller våra behov vid utskrivning. Vi ska starta cirklar och ta med dem så att vi kan samtala om hjärt- och lungsjukas behov på lika villkor. När de känner oss förser de patienter med information om att vi finns.

Varje år ska vi förbereda regionkursen noga så att vi i lokalföreningarna hinner diskutera de ämnen som ska komma upp. Då blir alla medlemmar delaktiga – även de som inte kan komma med på kursen. Då blir det intressant att få veta vad kursen resulterat i och hur vi ska arbeta vidare.

– Det är svårt att säga vad vi kan göra i landsting och kommuner med hjälp av HSL och SoL eftersom vi inte kan dem. Vi vet inte vilka möjligheter vi har men vi ska lära oss genom att gå i studiecirklar. Och vi ska använda oss bättre av kommunala handikappråden och länshandikappråden. Och då ska vi prata mindre om byggnadsritningar och mer om våra egna frågor.

Kraft i RHL

Slut på redovisningen som tog fem hela blädderblocksark. Filtspritt pennan såg nu ut som en sopkvast i skrivandadan.

På någon dryg timme har KLM-regionen fått fram ett ordentligt underlag för fortsatt arbete.

– Det är kraft i vårt förbund, skulle jag vilja utbrista.

Efter redovisningen kastar sig alla in för en välförtjänt dusch. Sen blir det middag och dans. Oj, vad vi dansade! Svepande tango, virvlande valser och en och annan stapp. När orkestern utmattad bad om nåd talarde vi lite med dem om vikten av motion och fick några danser extra.

När hjärt- och lungsjuka är på kurs går allt redigt till och följer RHL-receptet:

- 1 del föreningsarbete
- 1 del motion och friskvård
- 2 delar glädje och samvaro

Text: Tonie Andersson

HSL och SoL finns som studiematerial hos ABF.
"De fem frågorna" finns på HCK.

In med handikapparbetet i vardagspolitiken

I ett läge då vi kämpar för att få ordning på ekonomin visar socialdemokratin en bestämd vilja att gå vidare i ett brett reformarbete på handikappområdet. På praktiskt taget alla samhällsområden presenteras förslag till insatser.

Det säger Bengt Lindqvist i en kommentar till det handikappolitiska programmet "På lika villkor".

Handikappade är alltjämt eftersatta på praktiskt taget alla områden.

En fortsatt utveckling av den gemensamma sektorn är det mest grundläggande uttrycket för solidaritetstanken och förutsättningen för att målet om full delaktighet och jämlikhet för handikappade ska kunna förverkligas.

Alla människor med handikapp måste, oavsett bostadsort, tillförsäkras samhällsrelig service och stöd som skapar förutsättningar för ett aktivt och gott liv. Om så inte sker, riskerar decentraliseringen att komma i konflikt med grundläggande värderingar om jämlikhet och delaktighet för alla.

Stödet till familjer med handikappade barn ges särskild uppmärksamhet. Betydelsen av tidiga insatser understryks.

Ord ska bli verklighet

Nu ska det handikappolitiska programmet ut i vardagspolitiken. Hur arbetar socialdemokraterna i din kommun för att göra verklighet av parollerna? Ta reda på vad de övriga partiernas handikappolitiska program innehåller. Följ arbetet i kommunfullmäktige genom att gå på möten eller följa med i lokalpressen. Kommunens växel kan oftast ge telefonnummer till de olika partiernas företrädare. Protokoll från kommunens möten är offentliga och finns på biblioteket.

Genom att vara väl pålästa och förberedda väcker vi respekt. På det sättet blir RHL en påtryckargrupp som kan förbättra villkoren för de hjärt- och lungsjuka. Lokalföreningarna ska ställa krav på den planering och verksamhet som bedrivs i kommunen.

Det är genom vårt intresse och engagemang som politikerna sporras inför sina uppdrag. □

Ny metod gör livet lättare för astmatiker

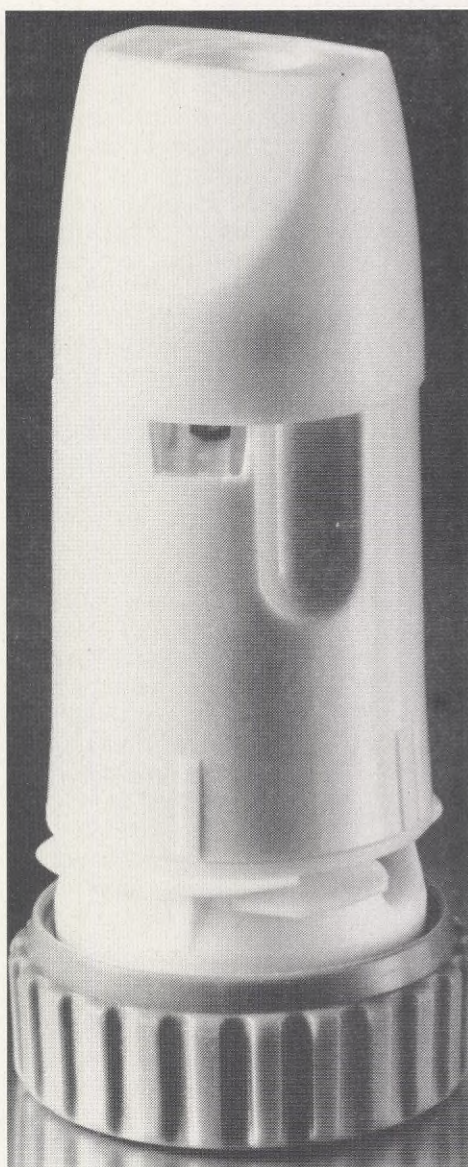
Doc Gunnar Persson och Kjell Wetterlin.

En världsnöhet för miljoner astmatiker presenteras av ett svenskt forskarteam. Status ut-sände reporter Tore Leijon fanns på plats.

Turbuhaler – som den nya inhalatorn kallas – gör det för första gången möjligt att inhalera ett bronkvidgande läkemedel utan att drivgaser (freoner) och andra tillsatssämnen behöver användas.

De hittills använda astmasprayerna är samtliga beroende av drivgaser, smörjmedel och andra tillsatssämnen som kan vara irriterande för den astmasjuka. De gamla sprayerna är ofta också svåra att hantera för patienterna – de kräver en god koordinationsförmåga mellan dosavtryck och inandning för att man skall få effekt av sitt läkemedel. Detta är ett problem som astmapatienter konfronteras med – speciellt stort är detta problem i den stressade situation som en akut astmaattack innebär. Den nya inhalatorn är ett resultat av ett 15-årigt tekniskt-medicinskt forskningsarbete som bedrivits av Kjell Wetterlin och hans forskarteam.

I den unika och tekniskt mycket avancerade Turbuhaler har man för första gången lyckats skapa ett inhalationssystem där det rena läkemedlet

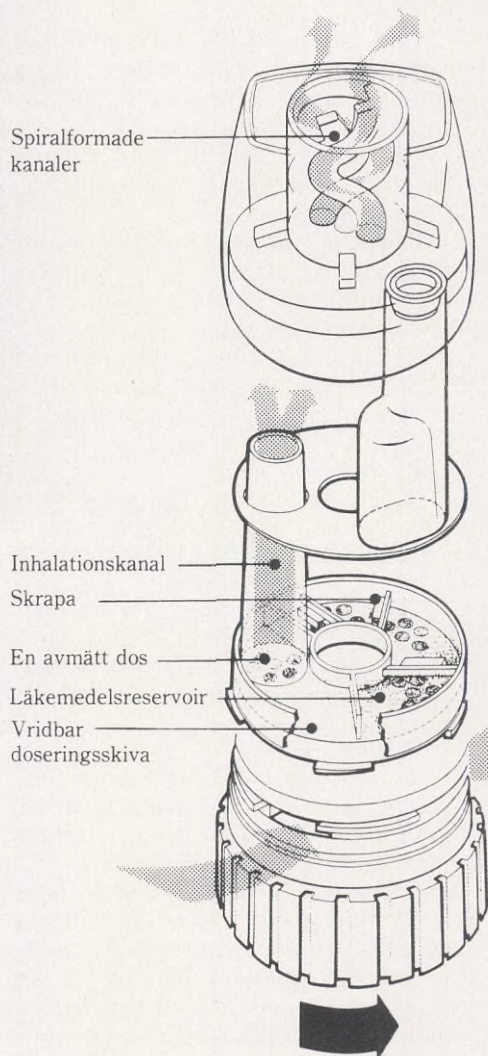

Skonsamt och mer effektivt. Det är omdömen om en ny metod att behandla astma. Sprayens drivgas freon har ersatts med patientens inandningsluft. Vissa märker inte ens att de andas in läkemedlet. De är vana vid att det ska iritera.

när lungorna med hjälp av den astmasjukas inandning. Det är bara för patienterna att vrida fram dosen och andas in.

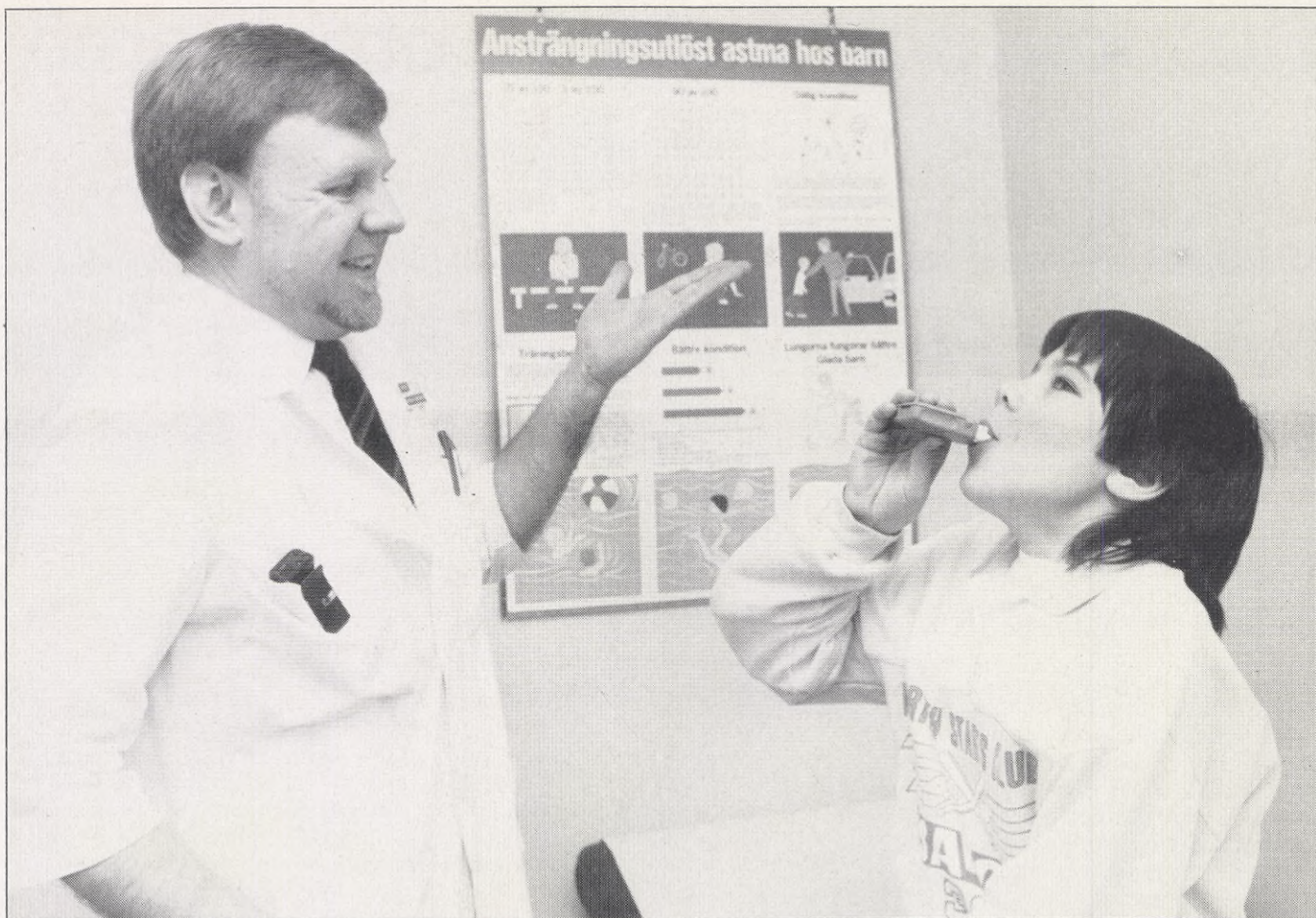
Genom lundaforskarnas insatser får de astmasjuka över hela världen för första gången tillgång till en inhalator som utgör ett färdigladdat fler-dosssystem som ger tvåhundra exakta doser rent läkemedel utan freoner och andra tillsatser. Den första medicinen som kommer att finnas i Turbuhaler blir läkemedlet Bricanyl.

Medicinen är mycket effektiv och en stor del av landets 200000 astmatiker kommer troligtvis att gå över från spray till pulverinhalator.

Felanvänd spray

Bricanyl innehåller den aktiva substans som vidgar bronkerna. Dessutom förbättrar substansen slemhin-

Doc Göran Wennergren leder proven med inhalatorn Dishaler. Michael är nöjd med att inhalatorn är lättare att använda än sprayen.

nornas förmåga att transportera upp slem.

Den normala inhalationsformen är aerosol, populärt "spray".

Men nackdelarna med aerosoler är åtskilliga.

– Minst 50 procent av alla astmatiker som har inhalationsaerosol använder den fel.

Svårast är det för patienter som får akuta astmaanfall och råkar i panik. De får inte i sig den mängd substans som behövs på grund av stress och felaktigt handhavande.

Vridbar stäv

Turbuhalern kan råda bot på allt detta.

Längst ner, i inhalatorstävans botten, finns en vridbar doseringsskiva. När man roterar den matas substanspulvret fram från en läkemedelsreservoar ovanför skivan. Därefter mäts rätt dos fram av en doskrapa, och den således avvägda mängden läkemedel hamnar i läge under inhalationskanalen.

När patienten andas in genom munstycket uppstår en virvlande luftström som tömmer laddningen genom inhalationskanalen. Substansen

passerar så slutligen genom spiralformade kanaler i munstycket. Dessa ger ett turbulent flöde som hindrar partiklarna från att klumpa samman – en förutsättning för att de effektivt ska tränga ner i lungorna.

Turbuhalern är alltså en i förväg fylld engångsenhet. Den innehåller 200 doser om vardera 05 mg terbutalinsulfat.

– Vissa märker inte ens att de andas in läkemedlet. De är vana vid att det ska irritera, säger docent Gunnar Persson.

Risken att aktiv substans "försvinner" på vägen ner i lungorna minskar avsevärt. Docent Persson uppskattar att ungefär dubbla mängden når avsett mål jämfört med aerosolen.

Konkurrenter

Vad gäller biverkningar är risken vid inhalation av terbutalin mycket liten.

Lundaföretaget Draco ger med sin Bricanyl Turbuhaler den i dag bästa behandlingen av astma som finns att få för det stora flertalet patienter. Med den nya inhalatorn har man förutsättningar att ta steget förbi konkurrenterna det engelska företaget Glaxo som tagit fram en efterföljare till sin

Rotahaler. Den nya inhalatorn – en liten blå plastapparat – kallas Diskhaler.

Den laddas med åtta doser åt gången och är okänslig för fukt. Den kan laddas med den bronkvidgande medicinen Ventoline eller det antiinflammatoriska medlet Becotide.

Docent Göran Wennergren har lett en medicinsk prövning av Diskhalern vid barnkliniken på Östra Sjukhuset i Göteborg.

– Målet med all behandling är att barnen ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Astman i sig kan var hämmande för många barn. Därför är det viktigt att det är lätt för dem att använda medicinen.

Michael Annerback, 14 år, är födoämnesallergiker sen födseln och astma upptäcktes tidigt.

– Jag tänker inte så mycket på min astma. Den gör sig mest påmind när jag spelar fotboll eller ishockey. Då får jag gå ifrån ibland och ta min medicin.

Michael deltog i försöken med diskhaler under åtta veckor. Nu vill han inte byta tillbaka till sin gamla metod.

– Sprayer och andra grejer som jag använt var mycket krångligare. Nu behöver jag bara andas in. □

Respekt och omtanke om de små

Bo Martinsson, RHL – Lars Östman intervjuar

Bo Martinsson har varit med länge inom handikapprörelsen. Han blev 1963 ordförande i RHL och var alltså med under HCK:s första tid. HCK:s kansli var då inhyrt hos vårt förbund på Kocksgatan. Han var också med då De Blindas Förening (SRF) och även Sveriges dövas riksförbund återkom till HCK och han minns också striderna när DHR 1971 lämnade HCK.

Inte minst mot den här bakgrunden var det intressant att få ställa ungefär samma frågor till honom som jag tidigare ställt till andra förbundsordföranden. Hur skulle hans värdering av dagens samhällsutveckling för de handikappade se ut? Skulle även han värdera behovet av samverkan lika angeläget som de andra ordförandena hade gjort?

Jag mötte en avspänd Bo Martinsson, nybliven pensionär men med en tydlig vilja att arbeta vidare för handikappsamverkan. Ur det långa samtalet har jag redigerat ut följande intervju.

Även denna gång började jag med att fråga om tendenserna i samhällsutvecklingen. Vilka problem står handikapprörelsen inför och vad är det vi behöver samlas omkring inför 90-talet?

Ramlagar och decentralisering ger problem

BM: Det är väldigt viktigt att vi slår vakt om det vi redan har vunnit. Dessutom har vi all anledning att ge oss på de här nya problemen som vi ser, tex det bristande samarbetet mellan kommuner och landsting. Patienter skrivs ut utan att man ordnat för dem, och hemsjukvård och hemtjänst svarar inte upp mot behoven. Det är en ny och allvarlig företeelse som vi möter.

LÖ: Ja, vi har ju fått en decentraliseringsvåg där man har lagt ut ett stort ansvar

BM: Javisst, och om riksdagen nu tar ramlagar och decentraliserar ut alla viktiga beslut, så kommer de handikappade i kläm på många håll. Dels drivs det på vissa håll en snål kommunalpolitik, men det är också så att det finns fattiga kommuner som inte ser

sig ha möjlighet att lösa problemen. Kommunerna är också olika stora och det gör att vissa handikappade kan komma i kläm. Så länge man hade en stark socialstyrelse som ställde bestämda krav och gav en viss norm för hjälpen, och när riksdagen klart preciserade vad kommun och landsting skulle svara för var det ett skydd för de handikappade.

LÖ: Och det man då framförallt kan säga är väl att små och svaga grupper lätt kommer i kläm.

BM: Ja, och så är det ju redan nu. Vi märker att de här mycket små grupperna har svårt att få den hjälp och vård de behöver. Det finns kanske bara på ett par ställen i landet resurser för vissa av de här grupperna. Vi hade ju en konferens i HCK:s regi om vårdfrågorna och då kom det fram att man åtminstone i varje län borde ha en resurs för de små grupperna. Jag tänker närmast på de autistiska barnen.

Vår egen solidaritet

LÖ: Varför är det då så krångligt med solidariteten även inom handikapprörelsen? Vi kräver samhällets solidaritet men det är knegigt mellan oss själva och också.

BM: Ja, men det är kanske väl pesimistiskt sagt. Jag var med när HCK var helt nytt och en väldigt liten organisation och det får man säga att under de här 20–25 åren så har HCK ändå blivit ett viktigt gemensamt organ. Det har växt till och vi har lyckats hålla ihop trots att många periodvis känt sig pressade. Det var naturligtvis synd att vi förlorade DHR en gång i tiden, men jag tycker även där att vi har kommit till tals på ett helt annat sätt. Jag hoppas trots allt på ett närmande.

LÖ: På vad beror då den splittring som nu hotar? Vad ligger bakom det som redovisas?

BM: Situationen är väl den att man från de förbund där man har ett påtagligt funktionshinder och där svårigheterna att leva med ett allvarligt funktionshinder är större än för våra medlemsgrupper, har man drivit linjen att vi andra inte är några äkta handikapporganisationer. Det har sårat ganska många, särskilt de i andra förbund som är verkligen handikappade. Vi hade ett anförande på ett av de senaste representantskapsmötena av en

medlem i diabetikerförbundet som verkligen berättade om hur funktionshämmande han hade varit under vissa perioder. Det var ett rörande inlägg som ryckte ganska många med sig. Och man blir naturligtvis ganska ledsen när andra menar att vi skulle vara någon sorts sämre handikappade. Våra handikapp kan också vara allvarliga även om vi kan få ut en hel del av livet som en dövblind kanske aldrig kan få.

Jag menar alltså, att en källa till splittringen det är att några har drivit vissa frågor alltför hårt. De kräver provokativt att det skall vara ett riktigt handikapp, det skall vara en riktig handikapporganisation och hittills, säger man, har vi inte sett någon riktig handikappolitik från HCK.

Sen är det en annan sak att en handikapporganisation inte får bli en välgörenhetsorganisation. Vi kan naturligtvis inte låta det gå därhän att tex 70% av medlemmarna är sympatisörer eller anhöriga. För att vi skall få intressepolitisk tyngd så bör, där ger jag SRF rätt, organisationerna behärskas av de verkligt handikappade. Det är viktigt för att man skall kunna vara en intresseorganisation.

Men att börja rangordna och väga olika handikapp mot varandra, det är inte någon framkomlig väg. Vissa förbund vill kanske ha fler anhöriga, andra vill ha färre, men i en samarbetsorganisation kan man inte sitta och kritisera varandra för sådana saker.

Samarbetet ute i landet måste stärkas

LÖ: Hur ser du då på riskerna för handikapprörelsens byråkratisering? Jag har också mött rädsla för att ombudsmannakåren får ett för starkt inflytande. Många saknar ofta den direkta erfarenheten och fjärras från medlemmarnas intressen. Hur ser du på det?

BM: Ja, jag har väl kanske gjort den reflexionen ibland och frågat mig hur stora byråkratier vi egentligen tål. Hur stort kansli skall vi ha själva? Hur många handläggare skall HCK ha centralt? Men jag har aldrig känt det så att våra tjänstemän inte går medlemmarnas intresse.

LÖ: Låt oss se på central byråkrati kontra lokal byråkrati. Vi har kvar den gamla inriktningen mot regering-

Vi måste göra klart för alla hur olyckligt det är med splittringen inom handikapprörelsen. Vilket parti och vilken socialminister som helst kan spela ut oss mot varandra. Vi blir väldigt svaga om vi inte lyckas slå vakt om gemensamma intressen, säger RHL:s ordförande Bo Martinsson.

en och centrala kanslier, men hur klarar vi samarbetet med kommunfolket och landstingsfolket om vi är splittrade?

BM: Det är ett klart problem, det kommer man inte ifrån. Vi skall ha klart för oss att vi har starka HCK-organisationer på vissa orter, på andra är de väldigt svaga. Det beror ofta på den personliga sammansättningen av medlemmar och organisationer. Det är ett problem och det måste förbunden lära sig att driva ute bland sina medlemmar. Det måste bli fullt naturligt att gå på landsting, att gå på kommuner, på ledningarna där, när problem kommer upp.

LÖ: Men det är ju en sak att man centralt kan ha en organisation för tex dövblinda och autistiska barn,

men hur går det i varje landstingsområde?

BM: Det är naturligtvis inte möjligt att ha en aktiv organisation i varje landstingsområde för dessa små grupper. Där måste den regionala HCK-organisationen ta ansvaret. Och det är väl här som splittringen blir riktigt allvarlig.

Om vi går till länen så har RHL en relativt stark organisation, DHR har det också, och SRF likaså, men sedan så finns då de här mindre grupperna. Här är det absolut nödvändigt att de stora organisationerna ställer upp för de små intressegrupperna. Tyvärr är det på många håll en ganska lång väg att gå. Vi får börja med studieplaner, studiecirkel och konferenser i de här ämnena. Till den här sista vårdkonfe-

rensen var ordförandena i läns-HCK kallade och det tror jag var ganska nyttigt. Men tyvärr finns det ju HCK-kommittéer som gör praktiskt taget ingenting. Det är dystert.

Ny typ av gemensam skolning behövs

LÖ: Du säger att vi behöver ha någon vidare utbildning och skolning, och då tänker du kanske mera på någon sorts ideologisk skolning än den organisatoriska.

BM: Jag tänker nog både och. Dels behöver man tänka om och sluta med navelskådandet och gå in för att slåss tillsammans för gemensamma intressen. Det kan man kanske kalla ett ideologiskt perspektiv som måste till. Men sen så får man också räkna med

RHL och kärlsjukdomarna

Orsaken till att jag är medlem i RHL är genomgång av en lindrig hjärtinfarkt. Efter sjukhusvård följde gymnastik, först ledd av sjukgymnast sedan inom Korpen. Mår bra av detta. Denna gymnastikverksamhet bör uppmuntras och stödjas på alla sätt.

Men orsaken till dessa rader är en annan. Jag har under mitt liv vid upprepade tillfällen drabbats av djupa blodproppar i såväl väns-

ter som höger vad. Använder stödstrumpor och inbillar mig att jag tack vare dessa kommit relativt helskinnad undan och kan gå och motionera utan besvär. Men jag tänker på alla dem som har mer eller mindre bestående besvär i form av svullna ben, bensår och vad det nu kan vara. Nu frågas: Hör personer med dessa krämpor hemma inom RHL? Bör inte RHL intressera sig för denna kategori och

Skriv till
JAG TYCKER,
STATUS,
Box 9090,
10272 Stockholm

uppmuntra dem till medlemskap? Bör inte Status införa artiklar som berör detta sjukdomsområde? Det är väl så, att hjärt- och kärlsjukdomar hör ihop?

Göran Norblad

Svar: RHL:s verksamhet syftar till att förbättra sjuk- och eftervården för hjärt-, kärl- och lungsjuka samt att till lokalföreningarna välkomna alla som har någon sjukdom inom dessa kategorier. Där kan man förutom att träffa andra som har erfarenhet av liknande problem också läsa RHL:s studiematerial "Hjärtat" eller "Lungorna". RHL:s eftervårdsprogram gäller såväl hjärt-, kärl- och lungsjuka. Dit hör den gymnastik du själv deltar i.

Vi noterar ditt önskemål om artiklar angående kärlsjukdomar och hoppas svaret visar att RHL håller med dig om att hjärt- och kärlsjukdomar hör ihop.

Red

att man ska lära sig hur man hanterar politiker, vilka man skall gå på, i vilka former man göra det, vilka argument man ska ha. Där anser jag att det sitter åtskilliga HCK-kommittéer som är ganska så okunniga på det här området. De går på fel personer och stannar tex hos doktorer och avdelningschefer och tjänstemän på mellanstadiet där de får ett halvt löfte. Det är en konst att gå på rätt person och få lite publicitet kring det. Vi vet ju att politiker är känsliga för sådant.

Jag blir ibland förvånad när jag får höra av våra egna att dom har gått upp och snackat med den och den i landstinget. Varför går man inte på landstingsråden direkt? Visserligen kan du få vänta innan du får träffa rådet men han kan ju aldrig vägra att träffa dig. Och lyssnar gör de ju alltid. Om det sedan blir något resultat det vet man inte, men det är där man måste in, det är den nivån.

LÖ: Ja, säkert behövs både den idémässiga och den praktiska skolningen. Men vi ägnar ju rätt mycket åt organisations- och föreningsteknik. Där tycker jag att vi slösar onödigt med resurser. Problemet är hur vi kan få en annan anda in i rörelsen.

BM: Jag har inte tänkt så mycket på det förut, men vi bör nog ta upp både inom vårt förbund och inom HCK frågan om vad som skall prioriteras. Om vi kan så att säga minska och förenkla föreningskunskapen och liknande för att ge plats för det mera idémässiga. Och det är också viktigt att få en samordning på lokalplanen i så stor utsträckning som möjligt. Det

är många gånger nödvändigt även för att man skall få underlag till önskvärda kurser.

Ut ur splittringen

LÖ: Vi måste alltså hitta någon väg ut ur splittringen. Vi måste hitta något konstruktivt för att bygga upp ett nytt förtroende. Har du någon känning på vad som skulle kunna vara lösningen?

BM: Vi kommer inte att kunna lösa det genom att någon skall kapitulera i någon formfråga. Det tror jag inte. Jag fattar det som så att vi alla generöst måste godkänna våra broderorganisationer. Det går inte att samarbeta om vi inte har respekt för varandra.

Det är också viktigt att vi för en aktiv politik och har en aktiv verksamhet. Då blir det intressant för alla. Vi måste först slå vakt om det som finns. Sedan måste vi ta itu med de problem som man ser kommer att växa: decentraliseringen, utflyttningen från institutionerna och det som följer av ramlagstiftningen. Det är nödvändigt att man är aktiv så att man kan skapa entusiasm och intresse hos alla. Och samtidigt måste förbunden som är starka göra någon sorts deklaration som klargör att vi alla måste slåss även för dom som är små och svaga. Det är ju så att på länsplanet kommer många små helt bort. Man vet inte ens att dom finns.

Sedan är inte heller lösningen av pensionärernas problem precis det vi hade tänkt oss. De som först skulle ha haft det bättre borde ha varit dom som har det sämst. Jag tänker då på

de tidigt förtidspensionerade som inte har fått ihop en enda ATP-poäng.

Om vi skulle splittras så skulle det innebära att vi försvagades mycket när vi skall slåss för gemensamma intressen. Visst kan vi ha olika särintressen och kortsiktigt kan den ena få igenom en sak och den andra en annan sak. Men när det gäller att slå vakt om handikappgruppernas gemensamma intressen så blir vi väldigt svaga om vi har dels ett HCK, dels ett DHR, dels ett SRF och dessutom kanske ett dövblindförbund.

LÖ: På det sättet blir vi naturligtvis inte trovärdiga.

BM: Nej, och sen är det detta att vi spelas ut mot varandra. Det kan ju vilken socialminister som helst, vilket parti som helst, säga att det här är konstigt för här prioriterar den ene si och den andre så. Följden blir att frågorna får ligga till sig, som det heter.

Jag menar att man borde kunna säga och tillsammans göra klart för varandra att ska vi vinna någonting så måste vi stå tillsammans. Där har vi nu pensionerna och handikappersättningen, där har vi decentraliseringen och ramlagstiftningen, där har vi hjälpmedelsfrågorna och färdtjänsten och det skulle bli verkningsslöst om man går tre eller kanske fyra olika vägar.

Alltså, vi måste göra klart för alla hur allvarligt och olyckligt det är med splittringen. Vi slår undan fötterna för varandra totalt. Vi kanske flyttas tillbaka tio år i tiden om vi har en helt splittrad rörelse som ingen myndighet riktigt respekterar. □

100 barn mellan 0 och 16 år deltog i Föräldraföreningens årsmöte. Barnvaksverksamheten fungerade alldeles utmärkt tack vare Kerstin Carlstedts organisationsförmåga.

Konferens och familjefest

Glada återseenden, intressanta föredrag, frågor och svar och inte minst lek och spring av små fötter. Det var några av ingredienserna i Föräldraföreningens konferens "Medfött hjärtfel" på Stadshotellet i Södertälje den 7-8 maj 1988.

Det är något av familjefest över föräldraföreningens konferenser. Denna gång var deltagarantalet större än någonsin - 150 föräldrar och 100 barn från 0 till 16 år! Föredragshållare och seminarieledare fick snällt finna sig i att då och då bli avbrutna av något barn som tassade, skuttade eller höjtade in i salen för att få vara med mamma eller pappa en stund - precis som det skall vara när barnen är med.

Barnen har en självklar plats

"Det är tack vare barnen vi träffas" sa föreningens ordförande Britt-Marie Östman som vid inledningen underströk allt det positiva barnen ger. "Visst är det sorg och oro för föräldrarna men också glädje. Titta på alla barnen som är med - så fina de är och vilken sprudlande livslust de har."

Men vad gjorde barnen

Barnen ja, de ljuvliga, fina, var fantastiska. De mellan 1 och 10 år togs om hand av 10 barnvakter - 6 inkallade tonåringar och 4 vuxna - i hotellets diskotek och gymnasal. Det var utrymmen det, att leka i, och leksaker fanns det också. Ett daghem i Södertälje hade lånat ut jättelådor så nog fanns det sysselsättning och skojigt hade de. De som ville var också med på utflykt - till Torekällbergets lekplats för de mindre och till Tom Tits experimentverkstad för de större. De största barnen badade i simbassängen och så fanns det kabel-TV på rummen!

Fem seminarier

Efter inledningsanförandet var det seminarier. Deltagarna hade vid sin anmälan angett vilket seminarium de önskade delta i. Att välja på var "De första åren", "Skolåldern", "Det svåra hjärtfelet - operabelt eller ej", "Jag har medfött hjärtfel" och "Samtalsgrupp för föräldrar vars barn dött". Seminarier gav deltagarna möjlighet att delge varandra erfarenheter, diskutera och ställa frågor.

Cardiolog Jan Sunnegård, Uppsala, kirurg Peeter Jögi, Lund, och cardiolog Lazlo Solymar, Göteborg, ställde sina kunskaper till vetgiriga föräldrars förfogande under de två och en halv timmar långa seminarierna.

Seminarieledarna samlade också upp frågor som deltagarna önskade ställa till biträdande socialministern på söndagen.

Omval

Konferensen avslutades med de obligatoriska årsmötesförhandlingarna.

Det blev ingen förändring i Föräldraföreningens styrelse under det kommande året. Att Britt-Marie Östman accepterat ytterligare två år på ordförandeposten utlöste en spontan applåd.

Årsmötet beslutade även att göra ett uttalande angående föreningens ställningstagande för ett centrum för barnhjärtkirurgi.

Text: Gunlög Marnell
Foto: Ulf Grape
Torbjörn Marnell
Gunlög Marnell

Berit Lagerheim har lång erfarenhet av familjer med handikappade barn. Det är vanligt att man försöker trösta i stället för att lyssna, sa hon i sitt anförande vid föräldraföreningens konferens.

Föräldrarna är experter

"Det är ni föräldrar som är experter, det är ni som vet hur det känns och det är ni som känner era barn bäst", började barnpsykiater Berit Lagerheim sitt anförande.

Berit Lagerheim, som arbetar vid barnrehabiliteringen på Danderyds sjukhus, har lång erfarenhet av familjer med handikappade barn och en djup kunskap om situationen i dessa familjer. Familjen är barnets jordmån och det är barnet som utbildar sina föräldrar i föräldrarollen. Alla barn har såväl möjligheter som begränsningar. Ett barn med en sjukdom eller handikapp får dessutom andra begränsningar – de som handikappet eller som omgivningen medför. Utvecklingen kan därför bli annorlunda och samspelet mellan föräldrar och barn mer komplicerat.

Krisen fördjupar

Att få ett barn med ett handikapp innebär en kris som för oss djupare in i

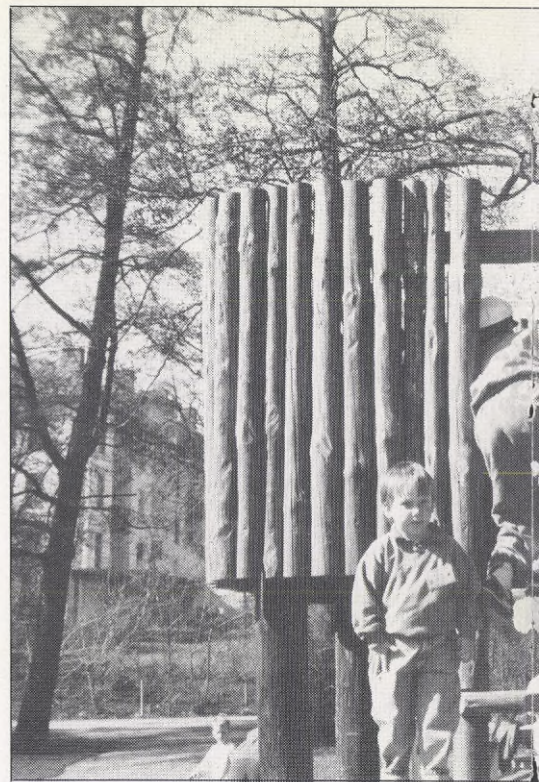
de existensiella livsfrågorna. Detta kan leda till ökad insikt och mognad vilket är den positiva sidan av det svåra.

Föräldrarnas möjlighet att klara av krisen och att utvecklas av den är beroende av det stöd som erbjuds av samhället. Praktiskt, ekonomiskt och psykologiskt. Här är en stark och fungerande föräldraförening en stor tillgång.

Kraftfältet

Berit Lagerheim talade också om kraftfältet kring det handikappade barnet. "Ett barn med handikapp eller sjukdom väcker starka känslor hos omgivningen. – Vanmakt, otillräcklighet, osäkerhet och rädsla för sorgen."

Människor har olika förmåga att handskas med dessa känslor. Är man inte medveten om dem kan de vara styrande i relationen till barnet så att man tex inte vågar ställa krav alls eller ställer för stora krav.

Barnen fyllde varje utrymme med lek och skratt medan föräldrarna "höll sammanträde" (ovan).

Tack vare föräldraföreningens övertygande argumentation får vi nu reformen om efterlevandestöd, säger Bengt Lindqvist till Britt-Marie Östman (ovan th).

Sorgen över att något är annorlunda och kanske aldrig går över är svår för föräldrarna men även barnet själv sörjer och behöver få uttrycka sin sorg över att ha ett handikapp, fortsatte Berit Lagerheim. Det är svårt att stå ut med barnets sorg och vanligt är att omgivningen tröstar bort den i stället för att ta emot och lyssna. Redan i 4- till 6-årsåldern börjar barnet reflektera över sitt handikapp, men först någon gång mellan 7- och 10-årsåldern blir de helt medvetna om att det är något som är annorlunda och då blir sorgen starkare. "Det är detta jag kallar för nioårskrisen", berättar Berit Lagerheim vidare.

Att Berit Lagerheim är en professionell person med såväl stora kunskaper som djup förståelse och respekt för familjens situation framgick tydligt. Hon pratade om det svåra och smärtsamma men visade också på det positiva, på alla möjligheter som också finns.

De svåra känslorna måste få uttryckas så att de inte blir ett hinder för att ta tillvara guldkanterna livet bjuder, avslutade Berit Lagerheim. □

Utmana och skapa opinion, sa ministern

"Det är första gången vi har en regeringsrepresentant hos oss och jag vet inte om man skall göra på något speciellt sätt när man hälsar välkommen", sade Britt-Marie Östman – och hälsade biträdande socialministern välkommen på "vanligt sätt" – vilket gick alldeles utmärkt.

Med humor och värme berättade Bengt Lindqvist om dagens handikappolitik:

Det finns två stora åtgärdsområden, personligt stöd och samhällsutformningen. Det sistnämnda är svårast att förändra då det gäller områden som alla människor, inte bara de handikappade, tar del av. Viktigt för att få förståelse för våra krav är att förmedla kunskap till många. Ju mindre gruppen är desto svårare är det att nå ut och hävda gruppens intresse, sade Bengt Lindqvist, men vi måste kämpa mot okunnsgheten.

Vad gäller handikappolitiken är Sverige ledande i världen såväl ideologiskt som praktiskt men mycket återstår ändå att göra.

Trendbegrepp

Kris har blivit ett trendord som används i alltför stor utsträckning. Begreppet kris skall man vänta med att använda tills det verkligen handlar om kris. *Vad gäller sjukvården i Sverige finns det brister som måste avhjälpas men det är inte någon kris*, ansåg Bengt Lindqvist.

Efterfrågan på sjukvård har vuxit, då behovet av vård och omsorg har

ökat. Nya kunskaper och möjligheter som också ökar efterfrågan har vuxit fram. För att komma tillrätta med bristerna har man riktat in sig på två områden: att förändra personalpolitiken inom vården med bla utbyggd organisation för äldreomsorgen så att behovet av sjukvård för den gruppen minskar.

Ny utredning

På gång är bla en ny handikapputredning vars uppgift är att utreda situationen för handikappade barn och ungdomar, människor med mycket grava handikapp och små och mindre kända handikappgrupper. Man skall se över hur socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens resurser kan komma dessa grupper till del på ett bättre sätt.

"Den utredningen blir viktig för er del", sade Bengt Lindqvist.

Övertygande argumentation

Nytt för året är att antalet dagar för vård av barn utökas från 60 till 90. "Det är bara några hundra som utnyttjar de 60 dagarna. Flertalet av dem har barn med handikapp och det är just för dem som denna utökning tillkommit.

Efterlevandestöd för föräldrar vars barn dött med halva vårdbidragssumman under åtta månader, träder i kraft 1/7 -88. "Det är tack vare RHL:s föräldraförenings envisa och övertygande argumentation som denna reform tillkommit", sade Bengt Lindqvist.

Centraliseringsfrågan

När det var dags för utfrågning kom naturligtvis föräldraföreningens viktiga fråga om centralisering av barnhjärtkirurgin upp.

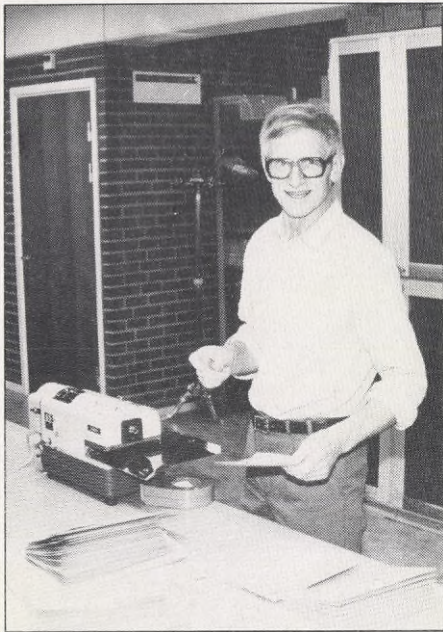
I och med nya avancerade tekniker ställs det högre krav på samordning av resurser. Det blir mer och mer vanligt med nationella centra för högspecialiserade områden. Det är viktigt att Landstingsförbundet för en tydlig politik gentemot Landstingen så att resurserna samordnas. NU-nämnden är också viktig i denna fråga. Dess uppgift är just att se till ett optimalt resursutnyttjande nationellt sett, svarade Bengt Lindqvist. Ett svar som professor Yngve Larsson vid socialstyrelsen kunde ta med sig hem och väga in i den pågående utredningen av barnthoraxkirurgins framtida organisation.

Auditoriet hade många frågor och en del lovade biträdande socialministern att ta med sig hem och fundera vidare på.

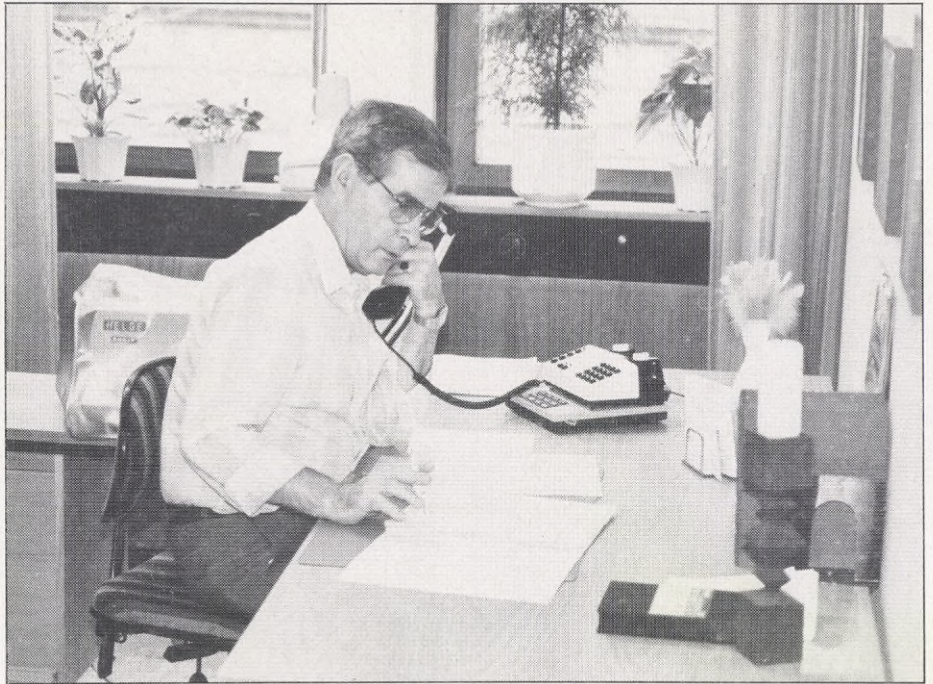
När det gällde försäkring för barn med handikapp var Bengt Lindqvists råd att skapa opinion och utmana försäkringsbolagen.

Som tack för sin medverkan fick Bengt Lindqvist ett gult badlakan med föräldraföreningens symbol. "Det kan vara bra att ha om det blir svettigt att besvara frågor", sade Britt-Marie Östman till en leende minister som också fick en lång och varm applåd från deltagarna som tack. □

RHL:s kanslipersonal presenteras

– Det roligaste med mitt jobb är den fina kontakten med medlemmarna, säger Einar Jacobsson.

Helge Pettersson tar emot en bokning av RHL:s utställning.

Einar och Helge är spindlarna i nätet

Nu värvar vi medlemmar, utbildar hjärt-lungräddare, ordnar utställningar och startar studiecirkel som aldrig förr i RHL. En naturlig följd av den sjudande aktiviteten är att vaktmästeriet på RHL:s kansli går på högvarv.

Einar Jacobsson och Helge Pettersson är "spindlarna i RHL-nätet". De är mer eller mindre inblandade i allt från den enskilde medlemmens önskemål till hela organisationens behov.

Allt som produceras på kansliet skickas till föreningarna via vaktmästeriet. Raska fötter och flinka händer ska den ha som dagarna i ända springer runt bland lagerhyllorna för att samla ihop önskat material. Föreningarna beställer av studiematerial, broschyrer, gula pärmar, affischer, dekaler, T-shirts, diabil-serier, videofilmer osv i all oändlighet. Allt verkställs enligt önskemål av Einar och Helge. Varje dag drar Einar en fullastad panna med försändelser till posten för vidare distribution.

Det händer att lokalföreningarna behöver flera hundra broschyrer eller

annat informationsmaterial till Hjärtats Dag. Därför gäller det för Helge att ha ordning på inventeringslistan så att lagret inte töms. En rationell lagerhållning kräver ändamålsenliga förvaringsmöjligheter och i dagarna har Einar och Helge fått en hel rad nya skåp, hyllor och packbord.

Visst är det roligt med nya fina hyllor, det tycker hela personalen. Men nog är det väldigt förvirrande innan allt är på plats. Som det är just nu letar någon ständigt efter någonting.

Maskinerna gör jobbet

Den maskinella utrustningen har också genomgått en behövlig ansiktslyftning. Vi har fått personatorer, fotostatmaskin och dokumentförstörare. Vissa entusiaster trodde vi skulle uppnå "det papperslösa kontoret" i och med datorernas intåg, men Helge har snarare fått mera att göra vid kopieringsmaskinen.

– Jag har haft den nya maskinen i 4 månader och redan dragit 150000 kopior, berättar Helge. Alla handlingar angående kongressen gör att maskinen går i ett. 450 motioner med yttranden har skickats ut till representantskapsledamöter, kongressombud

och föreningar. Varje sådant paket är på 90 sidor.

Hur vi klarade oss på den gamla goda tiden när vi bara hade en skramlande stencilmaskin är idag en gåta. Helge stod med spritindränkta trasor och oljekannor för att hålla det jättelika monstret igång. Motvilligt spottade maskinen ur sig kopior som var oläsliga av antingen för mycket eller för litet trycksvärta, alltmedan Helge blev allt svartare och kletigare.

Numera står han i oklanderligt rena kläder vid sin dataprogrammerade kopiator. Den spinner som en katt och ger honom emellanåt ett kärvtänligt litet data-pip. Det betyder att något papper kommit på sned eller att magasinen behöver påfyllning.

– Titta så fina kopior den gör. Helge är så stolt att han av och till samlar personalen till vederbörlig beundran.

Tusenkonstnär

Hur skulle vi klara oss på kansliet utan vaktmästeriet? Einar ordnar alla dessa tusen småsaker som kan krångla till livet: lysrör som blinkar, sladdar som inte når fram, stolar som haltar och apparater som hakar upp sig.

– Jaha. Visst. Det ska vi ordna, lju-

HÖRNAN

STUDIE

Inte bara en gång har det stått att läsa på denna plats i Status om studiecirkeln. För många kan det nog ha verkat som om syftet med RHL:s studiecirkel reducerats till intressepolitiskt förändringsarbete. Så är inte fallet! Även om det inte nog går att betona den direkta kopplingen mellan studiecirkeln och RHL:s bidrag till förbättrade förhållanden för många hjärt- och lungsjuka. Måste vi alltid hålla i minnet att människan måste uppleva glädje, trygghet och kamratskap för att själv bli inspirerad till uppgifter i tex föreningen. För detta ändamål har studiecirkeln kanske sin allra största mening. Betydelsen av studiecirkeln är dock mycket vidare än så. Cirkeln är för många ett viktigt trevande steg till samvaro med andra. Eller det tillfälle, kanske det enda när man får

För drömmens eller visionens skull

Studiecirkeln

*Det var blott några stycken, ett dussin knappt.
Det var långt mellan byarnas tjäll.
Men på halkiga vägar de kommo ändå till ett möte var torsdagskväll.*

*Det var muntra ord och betänksamma ord på bygdens sävliga mål
kring ett bord, där aprildagens blåsippsskörd stod och glänste blygt i sin skål.*

*Det var ovana grepp kring penna och bok,
det var blickar med längtan och dröm,
som förstummats och stängts vid dragarnas tramp,
vid spis, vid spade och töm.*

*Det var riksdagsmans pojkar och statarns Karl,
det var Sörgårds och så några fler.
Den som ingenting visste fick stöd och hjälp
av den som fått lära sig mer.*

ägna sig åt något, helt och hållet för sin egen skull – en stunds nödvändig avkoppling. Cirkeln kan också vara tillfället där gamla drömmar eller nya visioner förverkligas. Människor väljer att gå i studiecirkel av en mängd olika skäl. Frågan om några skäl är tyngre vägande än andra kan aldrig avgöras av någon annan än den som

*Det var kanske ej kunskap av stora mått,
men den lyfte dock tanken på färd
och skänkte en glimt av vår tid och dess liv,
av vår stora, härliga värld.*

*Det var ingenting som gav ära och guld –
men de unga de sågo ändå,
hur rymden vidgades, mer och mer,
över vägen de hade att gå.*

*Och det var som om hela rummet blev fyllt
av en hög, förunderlig makt –
det var ungdomens heliga allvar, som än
ej bränts till cynism och förakt.*

*Det var som en kväll när dimman är tät
kring ensliga planer och hus,
och man tänder en lampa – så stod det kring
dem
som en brinnande cirkel av ljus.*

Kerstin Hed
(Folklig Kultur 1938:393)

själv står i begrepp att börja i en cirkel. Värdet av att lära sig navigera med hjälp av ett sjökort eller att tillsammans med andra träna sång går inte att mäta.

Med Kerstin Heds dikt Studiecirkeln säger jag hej för den här gången med hopp om en "studietät" höst.

Ronny Weylandt

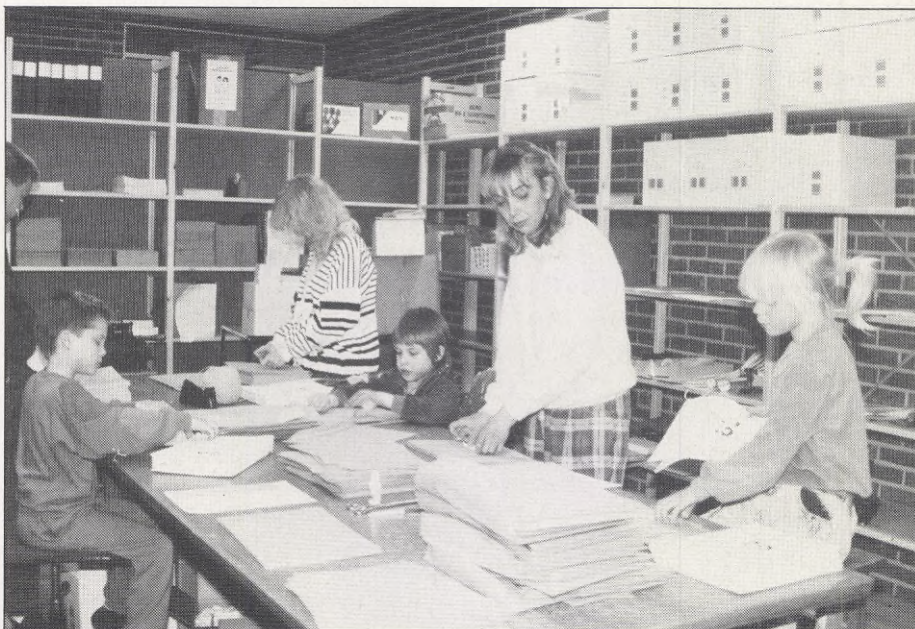
der hans lugna dalmål. Han är tryggheten i en kaotisk värld, särskilt så här i kongresstider.

Einar lämnar filmer för Status räkning, tar hand om dockan Annie när hon kommer tillbaka efter att ha varit utlånad till några som tränat hjärt-lungräddning på henne. Einar sköter också alla beställningar av identitetsbrickor för hjärtsjuka, astmasjuka och pacemaker-bärare. Det är en ansvarsfull syssla. Varje personuppgift måste efter graveringen stämma exakt med beställarens uppgifter.

ID-brickan ska innebära trygghet för sin bärare. Fel får inte förekomma. Därför är Einar mycket noggrann och ringer ibland för att kontrollera ett namn eller en siffra.

– Det är oftast intressanta samtal, säger Einar som tycker att den kontakt han har med medlemmarna är det roligaste med hans arbete.

Text: Tonie Andersson
Foto: Tommy Eriksson

Ibland kör det ihop sig! När vaktmästeriet går på knäna måste alla rycka in. Här ordnar Föräldraföreningen – och barnen – utskicket inför årsmötet.

Från mina horisonter

Skriver detta den 15 maj i solnedgången. Sommaren har rivstartat med fyra soliga ledighetsdagar och jag har naturligtvis legat för länge i solen. Den bleka vinterhyn har till stora delar förvandlats till svidande röda ytor. Med andra ord solsveda. En härlig åkomma som jag inte drabbades av under hela förra sommaren. Låt oss hoppas att årets sommar bjuder på massor av sol och värme. Det har vi gjort oss förtjänta av.

För många av våra medlemmar är sommaren den enda tid då de kan leva ett normalt liv. Jag tänker på dem som lider av kärlekskramp och inte kan gå ut under den kalla årstiden. Samtidigt vet jag att det finns många som har svårt att klara värmen. Det finns nog inget perfekt väder som passar för alla.

Sommaren betyder också att många föreningar ordnar resor. Det är ett utsökt tillfälle att ta kontakt med andra lokalföreningar och lära känna nya vänner. Det finns 120 lokalföreningar i landet. Den nordligaste föreningen finns i Kiruna och den sydligaste finns i Trelleborg.

Vi pratar ofta om att vi RHL:are bryr oss om varandra. Det kanske till och med är så att omtanken är ett utmärkande drag för medlemmarna i RHL? Vid mina besök hos lokalföreningarna har jag mött mycken värme och omtanke. Det är då främst styrelsemedlemmarna som jag har träffat och de kanske inte är helt representativa sett från den synpunkten att de troligen är den mest aktiva gruppen av medlemmar.

Hur ser egentligen vardagslivet ut för alla de andra som vi sällan eller aldrig ser på medlemsmötena. Det finns många medlemmar som är okända även för styrelsernas medlemmar. Den enda kontakt de har är att de en gång om året betalar sin med-

lemsavgift. Jag har ett litet förslag som jag gärna delar med mig: varje lokalförening bör utse kontaktombud som får till uppgift att under det kommande året ta kontakt med samtliga medlemmar. I en del föreningar fungerar redan denna uppsökande verksamhet.

Den 1-3 juli är det förbunds-kongress på hotell Skogshöjd i Södertälje. Då träffas alla ombuden från hela landet för att besluta om motionerna och lägga fast huvudlinjerna för hur vi ska jobba under den kommande kongressperioden 1988-1991. Det är min första kongress och det ska bli roligt att få återse många av dem som jag har träffat vid mina besök hos föreningarna.

Därmed slut för den här gången. Ta vara på sommaren!

Text och foto:

Tommy Eriksson

SKA FÖRSÖKA VÄRMA DOM Å SEN FORMA OM DOM SÅ DOM PASSAR BÄTTRE!

DÖMMER SIG BORT

HAR MÄNGA NU	LÄNGRE FRAM	SÄGS VARA PIGG	HAR VI BAKOM JÄRN-RIDEN SKEDE	BÄRS UPP AV STOLAR	GÖRA DRAG-LÄR	SÖT
GÅ BAKOM RYGGEN	GÅR	OLJIG	TRIUMF	BRUKAR MÄNGA BÅDARE	KUGG-HUL	LÅNGA TIDER
ÄR LITE OCH FAR	SAR-KAS-MEN	KAN PRODUCERA MJÖLK	STILLA	VILL VI HA TILL NATTEN	JÄMMER-UT TRYCK UPPÖFFR SIG VÄL	VISAR FÖR-BRUK-NINGEN
BE HÅND-LÄGE MED KNIV	VILL VÄL INGEN FÖR DET	STILLA SVILAR SPETS-ARAGE	FATTIG VAN-SIN-NIG	DANS-PAR-TIER	LYSER UPP	HINDRAR SIKTEN
MARIA LANGS STAD	C-ORT	VARU-HUS	LIVS-VIKTIG KA-NAL	AKTE MAN FÖRR	RE-PÄ-RE-RAR	TRÄ-SIG STJÄRT-HÄL
VEDKAR KROON-BLOM-OFTAST	RETUR-ORD	KAOS	MAR-KATIA	RÄLS-VÄG	HETER ETT TRÄSK NAT-RUM	FINNS FÅ LOTT BRUKAR FÖR-ÅLSKADE
HÅR TILL FISK-RED-SKÅPEN LAKTAR	SOL-SKEN	FÄR ER ÅGARE	FÄR ER ÅGARE	LDDET SKALL KY-LA	SKADA	SVÄR-LÖST
YVA	UPP GIFTEN	FÄR ER ÅGARE	FÄR ER ÅGARE	FÄR ER ÅGARE	FÄR ER ÅGARE	YVA
ANDER-SÖNSKNS KÄL-LE	LIGGER LURIGT UT-LAGDA	FÄR ER ÅGARE	FÄR ER ÅGARE	FÄR ER ÅGARE	FÄR ER ÅGARE	ANDER-SÖNSKNS KÄL-LE

Status

BILD KRYSS 6

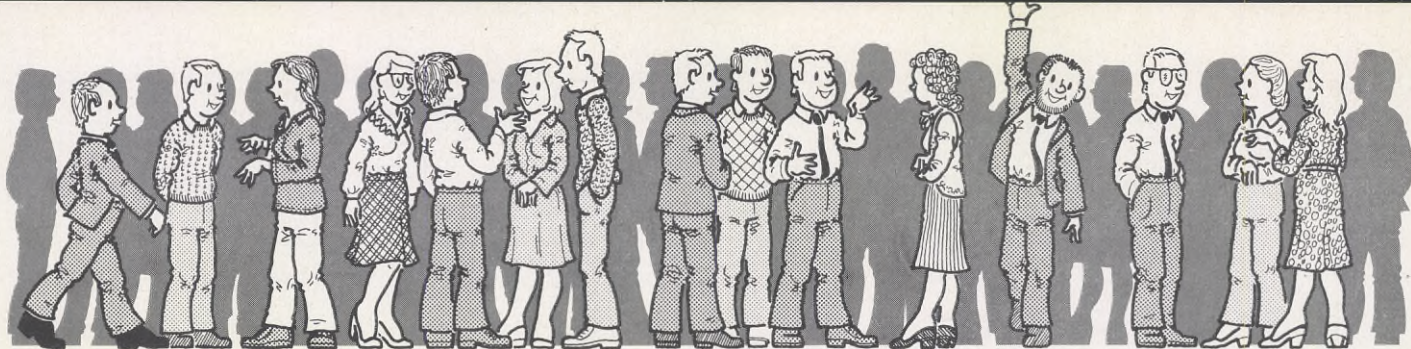
Lösningar skall vara märkta "Bildkryss nr 6" och måste vara Status redaktion, Box 9090, 10272 Stockholm, tillhanda senast den 10 augusti.

Fyra priser utdelas, ett på 100, ett på 75 och två på 50 kr. Lösning och pristagare meddelas i Status septembernummer.

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

CO i Jönköpings län

När det gäller eftervård för hjärtinfarktpatienter och hjärtopererade är det vår förhoppning att vi skall få möjligheter att mera hjälpa dessa patienter med aktivering och träning efter sjukhusvistelsen, då sjukhusens resurser med aktiveringsprogrammet bedrivs i begränsad omfattning. Det är risk att dessa patienter blir inaktiva, vilket inte är bra. Förutsättningen för att kunna bedriva denna verksamhet är att vi får tillgång till sakkunnig personal. Men vi kan glädjande nog konstatera att vår lokalförening i Värnamo fått löfte om hjälp av en sjuksköterska 2 gånger i veckan. Detta kommer att bli en god början för vårt län.

När det gäller den viktiga frågan "Andningsgymnastik" för alla våra lungsjuka medlemmar har vi efter förslag till länshandikapprådet fått till stånd en tvåpartimotion till landstinget.

Till styrelse valdes: Gösta Enström, ordf, Eeva Perälä, v ordf, Fritz Sandgren, kassör, Egon Nässlinger, studieorg, Gun Enström, sekr, Ingvar Fröst, vice sekr, samt ingår i styrelsen samtliga ordförande i lokalföreningarna.

Gun Enström

CO i Kopparberg

Hjärt- och Lungsjukas Centralorganisation i Dalarna har hållit årsmöte med 75 deltagare från 7 lokalföreningar.

Vid genomgången av verksamhetsberättelsen framgick det att föreningen har 1542 medlemmar, en ökning med 81 personer.

På rekreationsveckan i Sälen deltog 170 medlemmar. Liksom tidigare år var det en mycket innehållsrik vecka med gymnastik, bad, fjällpromenader, utflykter, dans och underhållning.

Denna vecka har en mycket stor förebyggande och rehabiliterande effekt för hjärt- och lungsjuka, varför årsmötet uttalade sig för att landstinget må fatta beslut att Sälenverksamheten får fortsätta efter 1989.

CO i Jönköping motionerar om Andningsgymnastik.

CO har flyttat in i nya och ändamålsenliga lokaler i Borlänge, bekostade av landstinget och kommunen.

En mycket omfattande studieverksamhet har bedrivits i länet, bl a 18 studiecirklar, och kurser i hjärt-lungräddning. Uppsökande verksamhet med samtal och underhållning bedrivs på Falu lasarett.

Till styrelse valdes: Rolf Loryd, Falun, Gerd Jakobsson, Särna, och Gertrud Sundkvist, Falun, Anders Hahne, Orsa, Börje Lindgren, Borlänge, Lars Larsson, Falun, Evald Thoreson, Leksand, Ernst Svensson, Säter, samt Hjalmar Lärkestål, Grängesberg.

CO i Blekinge län

Hjärt- och Lungsjuka har hållit sitt 47:e årsmöte i folkets Hus i Karlshamn.

Långasjöns konvalescenthem har tyvärr ej haft någon verksamhet under 1987 pga att någon föreståndare med behörighet ej kunnat anskaffas. Vi hoppas att detta skall kunna lösas med hjälp av landstinget och länets sjukvårdsdistrikt.

Hjärtrehabiliteringen på länslasarettet har väsentligt förbättrats under 1987, vilket vi tackar landstinget och

medicinavdelningen för.

Att en cardiologisk avdelning på länslasarettet i Karlskrona inrättas är en önskan, som snart borde förverkligas.

Till styrelse valdes: Ordförande Willy Raoulsson, Karlskrona, sekreterare Sven Berggren, Ronneby, studieorganisator Stig Ernstedt, Karlshamn, lokalföreningarnas representanter Gurli Raoulsson, Karlskrona, Allan Fransson, Ronneby, Fritz Petersson, Karlshamn, Inga-Britt Leandersson, Fur. Konvalescenthemets representant blev Alva Bengtsson, Karlshamn. Kontaktman för Sölvesborg blev Olle Eliasson och för Olofström Fritz Petersson.

Sten Jislind avtackades med tal av Alva Bengtsson och Willy Raoulsson, som också överlämnade CO:s present och blommor.

Ordföranden avslutade sedan årsmötet och inbjöd medlemmarna till årsmiddag.

Alla var överens om att Karlshamnsföreningen, som varit värdförening hade arrangerat ett fint årsmöte.

Willy Raoulsson

CO i Västmanland

Centralorganisationen i Västmanland har anordnat en kurs i hjärt-lungräddning. Kursen delades upp i två grupper. Den första gruppen lärde sig hjärt-lungräddning under ledning av de två huvudinstruktörerna Ewa och Evert Johansson. För den andra gruppen talade Marianne Ramström om RHL och dess målsättningsprogram.

Efter lunchrasten bytte grupperna plats.

Kursen genomgicks av 20 deltagare från hela länet. En del friskade upp kunskaperna med repetition och 8 nya livräddare utbildades under dagen.

CO bjöd på landgång och dricka och som avslutning på de lyckade övningarna ett samkväm med kaffe, där ordförande Rune Ramström överlämnade blommor till kursledarna.

Eivor Hellström

CO i Norrbotten

har hållit årsmöte samt i samband med detta ett Idé-forum. Representanter från samtliga elva lokalföreningar i Norrbotten hade infunnit sig till ett både stimulerande och omväxlande möte, där diskussionens vågor vid flera tillfällen gick höga. Ett flertal kloka förslag framfördes och godkändes.

Till styrelse valdes: ordförande Viola Buska, Boden, kassör Lisa Edström, Älvsbyn, och sekreterare Henry Johnson, Luleå.

Mötet åtföljdes av ett Idé-forum där samtliga representanter gavs tillfälle att framföra respektive lokalförenings problem och arbetsmetoder.

Ett gemensamt problem syntes ekonomiskt vara, ett resultat av de olika kommunernas i många fall njugga anslag.

Många goda förslag framfördes på ett förbättrande av förebyggande hälso- och sjukvård samt eftervård.

Ett samstämt uttalande från deltagarna var att detta är en arbetsform som bör återkomma.

Årets Idé-forum avslutades med ett varmt tack till Piteå-föreningens representanter för ett trevligt genomfört arrangemang.

Henry Johnson

CO i Värmland

Hjärt- och Lungsjukas Centralorganisation höll sitt årsmöte på Grand Hotell i Karlstad. CO omfattas av 8 lokalföreningar med ett sammanlagt medlemsantal av 553.

Kamratträffen på Björkefors hölls den 16 augusti och från förbundet medverkade Mary Erixon.

Konvalescenthemmet Björkefors har haft full beläggning under året och inackorderingsavgiften har varit 515 kronor per dag och gäst, varav gästen betalat 55 kronor och försäkringskassan 45 kronor.

Till styrelse valdes: Ordförande John Persson, Björneborg, kassör Stig Olsson, Karlstad, sekreterare Sonja Johansson, Arvika, samt övriga ledamöter Alma Hellström, Kristinehamn, Ivar Eriksson, Säffle, Georg Janitzek, Filipstad, Lennart Thudén, Sunne, Åke Aspling, Hagfors, och Holger Mattsson, Filipstad.

Alf Edh

CO i Västerbotten

CO har hållit årsmöte. Ordförande och 3 valda ombud från 10 lokalföreningar i länet deltog.

RHL:s gemensamma agerande för Thoraxkirurgi vid Umeå Regionsjukhus har burit frukt och den första hjärt-

operationen genomfördes i början av året.

320 av länets medlemmar har utbildats i hjärt-lungräddning och medlemsantalet har ökat med 323 nya medlemmar.

Nybildade lokalföreningar i Norsjö och Vilhelminafjällen. Dessa intogs i CO vid årsmötet.

CO har lämnat anslag till RHL om 75000 kronor till forskning i Västerbottens län av Hjärt- och Lungsjukdomar samt 25000 kronor till RHL:s Blomsterfond.

Till styrelse valdes: ordförande Per Karlsson, kassör Thyra Markgren, sekreterare Karin Eliasson, Bo Danielsson, Ragnar Wikström, Torsten Lindgren, Ulla Forsgren, Maj Fernerud, Egon Holmström, Ingvald Johansson, Lars Sundell.

Karin Eliasson

Föreningen i Borås

Föreningen har haft besök av statsminister Ingvar Carlsson. Han är ju en stadens son. Han besökte servicehuset Spinnaren och fick Bengt Fredin som ciceron. Här finns 32 service-lägenheter förutom våra expeditors- och samlingslokaler.

Karl-Erik Idebrant från lokala HCK och kommunalpolitiker Roland Andersson (s), som stött oss mycket för att vi skulle få ett servicehus, var också med. HSB bjöd alla närvarande på kaffe och wienerbröd. HSB är ju vår hyresvärd.

Vid rundvandringen besökte Ingvar Carlsson vår expedition. Han var inne och talade med två cirklar som läser litteratur. Cirkelledare är Majlis Kuparinen och Britt Larsson.

Vid sitt besök hade statsministern tid över att tala med oss. På tavlan kunde man läsa "välkommen Ingvar", vilket uppskattades mycket. "Är det bara damer här?" frågade Ingvar Carlsson.

Det blev en fin sida i gästboken: statsministern, kommunalråd, socialtjänsteställning, ciceroner och CO:s styrelse.

Algot Johansson

Föreningen i Jämtland

Föreningen Hjärt- och Lungsjuka i Jämtland har hållit årsmöte. Vi konstaterade att en betydande medlemsökning skett under det gångna året. Vi var 745 medlemmar vid årets utgång.

Det har varit en mycket stor studieaktivitet med cirklar, veckoslutskurser och konferenser som ett stort antal av föreningens medlemmar deltagit i, vilket är mycket glädjande. Utbildningen i hjärt-lungräddning har hörsammats av ett stort antal av våra

medlemmar som nu är utbildade, men önskemålet är att alla skall vara utbildade inom en snar framtid. Vi har hållit fyra kvartalsträffar och flera träffar som vi kallat "Öppet Hus" för att inte bara medlemmar utan även andra skall nås av vår information.

Till styrelse valdes: ordförande Sven Widegren, kassör John Gärdin, sekreterare Anna-NMärta Norberg, studieorganisatör Börje Sjödin, övriga ledamöter Hadar Dahllöv, Erik Bengtsson och Bror Klots.

Margit Rasmundson och Edvin Backman lämnade styrelsen efter många års arbete. Edvin Backman fick motta riksförbundets förtjänstnål

Edvin Backman avtackas efter 33 år i styrelsen och mottar här RHL:s hedersnål.

av Sven Widegren.

Styrelsen fick i uppdrag att ordna maskerd med dans och annonsera under "Handikapprörelsen" på måndagar. Sedan tågade vi hem och funderade på vilka masker vi skulle tillverka.

Börje Sjödin

Föreningen i Uppsala län

En övningsdocka för hjärt-lungräddning har inköpts. Stort intresse har visats och ett 70-tal medlemmar har genomgått utbildningen. Ledare för den utbildningen har Gerd Ålsjö varit. Ulla Alnersved och Ethel Blom har genomgått kurs för instruktörer i RHL.

Vi har även i år firat Hjärtats Dag på Alla Hjärtans dag. I likhet med övriga år var vi i Missionskyrkan. Göran Sundlöf från Akademiska sjukhuset föreläste om patientutbildning – en väg till bättre hälsa. Ett företag i Uppsala hade donerat 1% av dagskassan – det blev 3217 kronor. Fina slantar till vår verksamhet.

K E Gustavsson

Aktiv rekreation i Åre

På hotell Årevidden i Jämtlandsfjäl-
len visar De Handikappades Riksför-
bund, DHR, på nya vägar för att ge
dig med funktionsnedsättning en akti-
vare fritid.

Du får, utifrån dina egna förutsätt-
ningar, prova på olika idrotter och fritidsaktiviteter. Du får hälso- och kost-
rådgivning, information om sociala
frågor såsom boendeservice, färd-
tjänst och hemtjänst.

Syftet är att inspirera dig att bli akti-
vare, att hitta motions- eller fritidsakti-
viteter som passar just dig. Under de
speciella temaveckorna blandas trä-
ning, utflykter och andra aktiviteter.
Genom projektet finns särskild perso-
nal som hjälper till med instruktioner
och personlig service. Hotell Årevid-
den har en stor och välutrustad bad-
och gymnastikavdelning med bland
annat bubblpool och träningsred-
skap. Hotellet har en egen sportstuga
dit vi tar oss med skoter eller vessla
vintertid och bil eller buss sommartid.

Du som har en funktionsnedsätt-
ning får här unika möjligheter att
själv och under sakkunnig ledning ex-
perimentera dig fram till nya aktivite-

ter. Du kommer att träffa andra i lik-
nande situation och mellan aktivite-
terna finns tid för diskussioner och ut-
byte av erfarenheter. På hotell Åre-
vidden har vi dans flera kvällar i vec-
kan och även annan underhållning.

Projektet "Aktiv rekreation" finns
på plats hela året. Ingen funktions-
nedsättning är för stor för att kunna
deltaga.

Projektet "Aktiv rekreation" ge-
nomför temaveckor med ett varierande
innehåll, där personer med handi-
kapp får möjlighet utifrån sina egna
intressen och förutsättningar prova på
olika motions- och fritidsaktiviteter.

Det är lätt att komma ut på fjället
på vintern och fiska med skoter eller
hundspann. Man kan också åka slal-
om med hjälp av ski-cart eller en moski.

På sommaren håller vi på med fors-
rättning, kanotning, friluftsliv, fiske
med mera. Till hjälp då har vi olika ty-
per av terränggående fordon, 4-hjulig
motorcykel, Terracaten och Älgen.
De två sista mer avancerade handi-
kappanpassade hjälpmedel.

Vill du ha mera information om pro-
jektet "Aktiv rekreation" ring eller
skriv. Telefon 0647-321 00. Adress: Ho-
tell Årevidden, 830 13 Åre.

18-25 juni Friluftsvvecka
9-16 juli Kanotvvecka
3- 9 juli Familjevvecka
20-27 aug Fotovvecka
3-10 sept Konstnärligt skapande
17-24 sept Gymnastik-rörlighets-
vvecka
10-13 nov Amatörradiovvecka

Pris inkl helpension 2975 kr i enkel-
rum.

OBSERVERA

Förbundets postgirokonto nr
900011-8, som granskas av Stiftel-
sen för Insamlingskontroll skall i
fortsättningen endast användas vid
insättning av gåvor till Blomster-
fonden eller gåvor till förbundet.

Detta enligt de regler som Stif-
telsen för Insamlingskontroll anta-
git.

Detta innebär att vi öppnat ett
nytt postgirokonto för övrig verk-
samhet, dvs förbundsavgifter, pre-
numerationer, deltagaravgifter
m.m. Detta postgirokonto har nr
950011-7.

BOKEN SOM SVARAR PÅ DINA FRÅGOR

ICA bokförlag

Att
hjärt
opereras

Vad händer
före, under och efter
en hjärtoperation?

Gösta Pettersson Marie Stoltz-Löfgren Margareta Åström

Att hjärtopereras vill ge information om olika hjärtsjukdomar och vad hjärtkirurgin kan åstadkomma av bot och lindring. Författarteamet är överläkaren på Thoraxkliniken på Sahlgrenska, Gösta Pettersson och två sjuksköterskor, Marie Stoltz-Löfgren och Margareta Åström. Utifrån deras erfarenheter har boken formats, vilket innebär att de tar upp de vanligaste frågorna och klar-
gör omständigheterna kring sjukdomar, behandling, operation, vård och rehabilitering.

Ur innehållet: Inför operationen: Hur bra kan man bli efter en hjärtoperation? Vilka är riskerna? Om operationen; Konvalescensen; Framtiden är ljus! Om medfödda hjärtfel; Klaffsjukdomar; Kärlkramp; Pacemaker; Hjärttransplantation.

Boken har 130 sidor. Häftad.

Cirka pris 180:-

Köp boken i bokhandeln eller direkt
från ICA bokförlag, 721 85 VÄSTERÅS

Medlems- värvningstävlingen är avslutad

Bertil Johansson från Stockholmsföreningen vann sista omgången av RHL:s medlemsvärvningstävling, tätt följd av förra årets vinnare Nils Karlsson från Trollhättan. Minnesgoda Statusläsare erinrar sig kanske att tvåa i förra årets tävlingar var – Bertil Johansson.

Tvåa förra året och etta i år! Är du proffs på medlemsvärvning, Bertil?

– Nej, visst inte. Jag besöker Thoraxkliniken på Karolinska sjukhuset varje vecka oavsett om det pågår en värvningstävling. Där är det lätt att komma till tals med patienterna och jag får många kontakter. En del har legat inne tidigare och känner igen mig för det, andra har tittat i RHL:s gula informationspärm. Där har jag satt in ett foto på mig och då känner de också igen mig. När jag kommer dyker de på mig för att få prata och ställa frågor.

Bertil är blygsam över sina värvarframgångar och tycker egentligen att hela tävlingen varit orättvis. De som bor i glesbygd har inte hans goda möjligheter att skapa kontakter tycker han.

Tittar man på värvarnas "tio-i-topp-lista" ser man att de flesta kommer från mindre orter runtom i landet. Storstadsregionerna är dåligt representerade, så Bertils farhågor får nog anses ogrundade.

Målet var 5000 nya

Vid förra kongressen satte vi målet att värva 5000 nya medlemmar på 3 år. Det har vi i det närmaste klarat av. (Se "tempen" härintill.) De tio bästa värvarna i årets etapp har tillsammans värvat 757 nya medlemmar denna omgång.

Nils Karlsson från Trollhättan vann förra året och blev tvåa i år. Han har ensam värvat 414 personer i de två etapperna! Bertil Johansson kommer upp i 209 nya medlemmar från båda etapperna men vinner på poäng. Bertil värvar med några få undantag en-

dast hjärt- eller lungsjuka personer. Det ger 5 poäng per värvning. Anhöriga ger 3 poäng och stödjande ger 2.

Sten-Arne Mattsson hör till dem som legat bra till i båda etapperna. 72 nya medlemmar har han skrivit in i sin förening i Hofors. Där erbjuder man bla en fin och aktiv hjärtrehabilitering i nära samarbete med företagshälsovården på ortens stora industri, Ovaco Steel.

Aina Dahlin som är ordförande i lokalföreningen för Västra Sörmland har legat 7:a och 8:a i tävlingen. Det är verkligen starkt av en liten och relativt nystartad förening som dessutom kan skryta med en egen ungdomsavdelning.

Det är många norrländskor bland de tio bästa värvarna. Ethel Jacobsson från föreningen i Övertorneå är inte bara duktig värvare – hon är en veritabel mästare på att sälja lotter. Gerd Nilsson tillhör lokalföreningen i Haparanda och jobbar på ABF vilket säkert bidragit till kunskaperna om såväl uppsökande verksamhet som argumentationsteknik.

Ulla Forsgren har pga sitt medfödda hjärtfel tillbringat en större del av sitt liv i rullstol. En operation i vuxen ålder blev lyckad och Ulla kan nu med nyvunna krafter ägna en del av sin energi åt föreningsarbetet. 60 nya medlemmar har hon värvat till Storuman.

En bra motionsverksamhet lockar många till RHL, det vet Ulla Palmén som tillhör föreningen Nordvästra Skåne. Hon kom på 3:e plats med 107 värvade medlemmar. En verkligen stark insats!

Sven Berggren från Ronneby kom på 4:e plats med 68 nyförvärv tätt följd av Gösta Matsson från Örnsköldsvik som värvat 77 medlemmar men fått något sämre poäng pga färre "5-poängare".

Vi öppnar en välkomnande famn till alla nya medlemmar och ger alla värvare ett varmt tack för en fantastisk insats.

Text: Tonie Andersson

1. **Bertil Johansson**
Stockholm
578 poäng
2. **Nils Karlsson**
Trollhättan
448 poäng
3. **Ulla Palmén**
Klippan
383 poäng
4. **Sven Berggren**
Ronneby
290 poäng
5. **Gösta Matsson**
Örnsköldsvik
273 poäng
6. **Ulla Forsgren**
Storuman
256 poäng
7. **Aina Dahlin**
Flen
235 poäng
8. **Gerd Nilsson**
Haparanda
184 poäng
9. **Ethel Jakobsson**
Övertorneå
183 poäng
10. **Sten-Arne Mattsson**
Hofors
179 poäng
11. **Bernt Persson**
Gävle
178 poäng
12. **Willy Raouls**
Karlskrona
164 poäng
13. **Thyra Markgren**
Skellefteå
160 poäng
14. **Harry Losenborg**
Aneby
149 poäng
14. **Sanelma Persson**
Åsele
149 poäng
15. **Olle Dahlgren**
Sollefteå
124 poäng

897 värvare deltog i tävlingen

Bertil Johansson blev vinnare av medlemsvärvningstävlingen. Ännu får han resa i fantasin. Vinstresan till Mallorca går i höst.

Några fakta

Några fakta från den andra tävlingsomgången som pågick 1 april 1987–31 mars 1988.

- 447 personer deltog i den andra tävlingsomgången. De har tillsammans värvat 2602 nya medlemmar. 60% eller 1555 st av de nya medlemmarna är hjärt-, kärll- eller lungsjuka.
- 22% eller 536 st är anhöriga.
- 18% eller 461 st är stödjande medlemmar.
- De sexton mest aktiva medlemsvärvarna har tillsammans värvat 1009 nya medlemmar.
- 193 st tävlande har värvat varsin ny medlem.
- 102 st tävlande har värvat två nya medlemmar var.
- Totalt deltog 897 värvare, som tillsammans värvade 4860 nya medlemmar.

Bertil vann Mallorca-resan

Grattis Bertil, du har vunnit medlemsvärvningstävlingen!

Bertil Johansson från Stockholmsföreningen tar emot nyheten med ett leende där öronen sitter som rosetter i mungiporna.

– Oh var glad jag blir. Jät-teglad!

Bertil berättar att han för länge sedan slagit tävlingen ur hågen för egen räkning men att han hoppades på en vinst för sin förening. Men visst tycker han att det ska bli roligt att ta med sig sin fru Birgit till Alcudia på Mallorca.

Vinnarna i förenings- och läns-toppen är hemliga ännu så länge. Priserna på 15000 kr till dem som ökat mest kommer att delas ut på RHL:s kongress i sommar. Nyfikna får ge sig till tåls ännu en tid alltså.

Har Biörck-Shiley-klaffar

– De som ligger på sjukhus i väntan på operation har så många frågor, säger Bertil Johansson som regelbundet besöker Thoraxkliniken på Karolinska.

Själv har Bertil en Biörck-Shiley-klaff av den sort som vållat så mycket rabalder. Den debatten oroar inte Bertil.

– De hörde av sig från Aktuellt men när jag inte ville framföra klagomål tyckte de visst inte att jag var intressant, säger Bertil och skrattar lite. Jag känner mig trygg med klaffen och blir så väl omhändertagen på kontrollerna. Jag har haft inflammation i klaffarna och det ordnade sig efter en tid, jag går inte omkring och oroar mig.

– Förresten har jag haft allting nu, blodproppar, infarkt, synrubbingar, så nu har jag bestämt att jag inte kan ha något mer.

Bertil Johansson är ständigt

igång med nya projekt.

– Människor känner i allmänhet inte till så mycket om vår verksamhet. Därför försöker jag göra innehållet i den gula pärmen så fint och innehållsrikt jag bara kan. Och så informerar jag om våra hjärt- och lungcirklar, matlagningskurser och annat som jag tror kan intressera dem som ska skrivas ut.

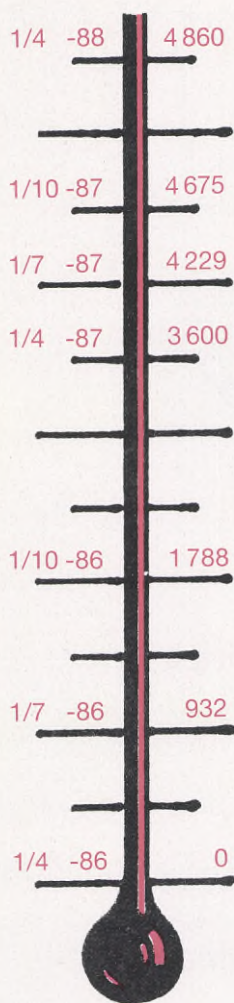
Bertil är väldigt noga med att inte tappa bort patienter som söker kontakt att gå med i föreningen.

– Hör jag inte ifrån dem på en tid så ringer jag upp och frågar hur de har det. Det visar sig att många deppar efter hemkomsten från sjukhuset. Det är viktigt att få kontakt då. Jag försöker vara den kontakten.

Text: Tonie Andersson

Foto: Tommy Eriksson

RHL välkomnar 4860 nya medlemmar

Tack
alla värvare

Målet var 5 000
Vårt mål var att värva
5000 nya medlemmar
under den kongresspe-
riod som nu lider mot
sitt slut. Vi kan nu väl-
komna 4860 RHL:are.
Ett jättefint arbete!
Tack alla värvare och
välkomna alla nya med-
lemmar!

Det är riktigt uppiggande att någon gång få ha sån tur att man vinner en färg-TV, säger Margit Arweson från Visby.

Tröstpriset till Visby

Alla kan ju inte vinna förstapriset. Därför hade vi även i den andra tävlingsomgången ett tröstpris i form av en Luxor 14" färg-TV-apparat. Varje insänd medlemsvärningsblankett utgjorde en lott. När de 2602 blanketterna var färdigräknade blandades de ordentligt och hälldes upp i en stor hög. Därefter fick lyckans fe i form av tvååriga Sara Eriksson-Malik röra om i högen och välja ut en av blanketterna. På det viset fick vi fram färg-TV-vinnaren.

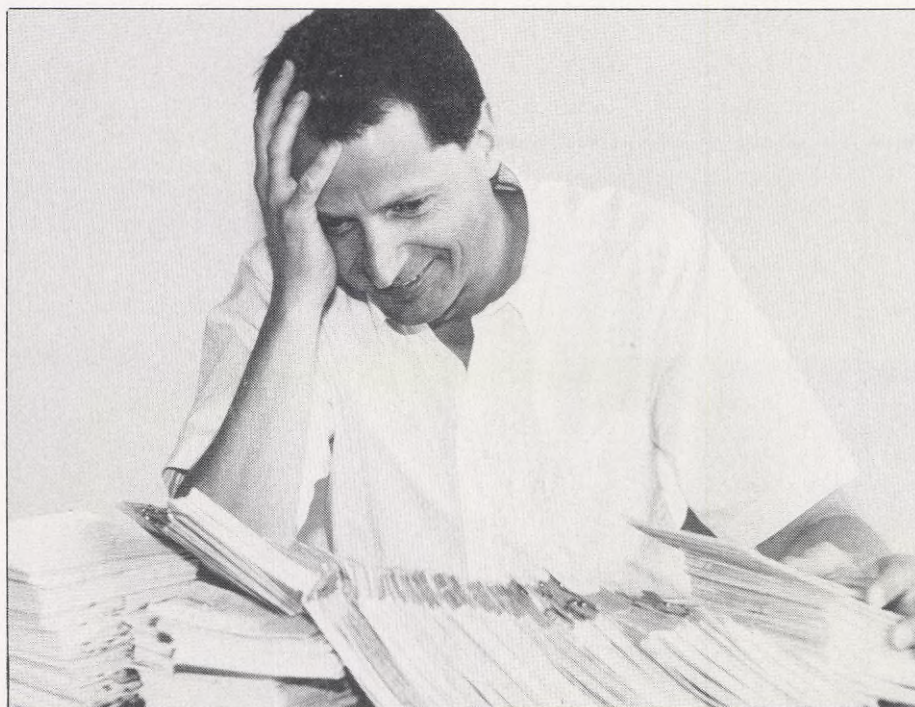
Vinnare blev Margit Arweson från Visby. Hon är kassör i länsföreningen på Gotland och har under den andra etappen av den enskilda medlemsvärningstävlingen värvat sju nya medlemmar.

När Margit får höra nyheten per telefon blir hon jätteglad.

– Det passar perfekt för igår kväll fick jag fel på min gamla slitna TV-apparat. Den har hängt med i många år och nu vill den inte längre.

Tröstpriset gick med andra ord till rätt person vid rätt tillfälle. Grattis Margit!

CO och lokalföreningar
tävlar om vardera 15000 kr. Vin-
narna presenteras vid kongressen
och i Status nummer 7/88.

Tommy Eriksson är mannen som fört statistik över medlemsvärningstalongerna. Med en viss förtvivlan inser han att alla talonger i prydlig ordningsföljd nu ska blandas för att få fram en TV-vinnare (se omslagsbilden).

Toppenvinster i RHL-lotteriet 1988

SAAB 900 Turbo 8 3 d M5 CC 1988

Toyota Starlet XL 1988

7.900 st spännande vinster

till en sammanlagd vinstsumma på över kr 900.000:–

Luxor Dubbelkassettradio med CD-spelare
Philips Mixamat
Linnevaror, hushållssaker m m

Luxor Färg-TV och Video
Philips Mikrogrill

De Hjärt- och Lungsjukas Rikslotteri 1988 – RHL-lotteriet

Vid rekvisition av **minst 5 lotter** i samsändning – portofritt.

Härmed beställes

..... st lotter att sändas per postförskott

..... st lotter à 10:– att sändas varje månad
från juli till september 1988 mot postförskott.
Portofritt.

Dragningslista medföljer gratis.

Namn

Adress

Var god texta

Sänd ej pengar med denna rekv.

Status 6/88

Frankeras
med
brevporto

**LOTTPRIS
10 KRONOR
REKVIRERA NU**

Dragning verkställd före
lottförsäljningens början

Försäljningstid
1 april–30 september 1988

**Ni ser genast om
lotten ger vinst!**

RHL-lotteriet
Box 9090
10272 Stockholm